

KIEKVIENA TAUTA VERTA SAVO VALSTYBĖS

Dr. Leonas Milčius

Seimo narys, LTS vicepirmininkas

Lietuvių tautininkų sąjunga ne kartą labai aiškiai išsakė savo nuostatą dėl Čėčėnijos Respublikos (Ičkerija) pripažinimo, dėl jos kaip valstybės ir dėl čėčėnų tautos teisių. Dar 1993 m. gegužės 10 d. LTS kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą, prašydamą priimti Nutarimą dėl Čėčėnijos Respublikos nepriklausomybės pripažinimo. 1994 m. gruodžio 17 d. pakartotinai paraginome LR Prezidentą, Seimą bei Vyriausybę pripažinti Čėčėnijos Respublikos (Ičkerija) nepriklausomybę ir visomis politinėmis bei diplomatinėmis priemonėmis veikti, kad būtų sustabdytas beprasmis kraujo liejimas Čėčėnijoje, kad čėčėnų tautai būtų leista pačiai kurti savo valstybę. Deja, valdančioji Lietuvos Demokratinė Darbo partija tylėjo. Nei LDDP dauguma Seime, nei jos sudaryta Vyriausybė arba buvęs LDDP pirmininkas – dabartinis Lietuvos Prezidentas nesirijo jokiam rimtesniam žingsniui, nesugebėjo ištarti jokio reikšmingesnio, netgi užuojautos žodžio. 1995 m. vasario 25 d. įvykusiame LTS suvažiavime buvo priimta rezoliucija, kurioje pareiškėme, kad:

– *pripažįstame nepriklausoma Čėčėnijos Respubliką Ičkeriją*, vadovaujamą Prezidento Džocharo Dudajevą;

– *reikalaujame, kad Rusijos Federacijos ginkluotosios pajėgos nutrauktų karą* ir pasitrauktų iš Čėčėnijos respublikos teritorijos;

– *kreipiamės į tarptautines organizacijas*, siūlydami organizuoti tarptautinį tribunolą ir nedelsiant pradėti šio šiurpaus nusikaltimo tyrimą.

Praėjo metai. Raginimai ir reikalavimai liko neišgirsti. Čėčėnijoje ir toliau siautėja agresorius, pasaulio "galingieji" tebėra kurti ir abejingi, o "mažieji" lieka tylūs ir bailūs. Tai gal ragindami

sustabdyti čėčėnų tautos genocidą buvome neteisūs?

Ne, buvome ir dabar esame teisūs! Nė vieno savo pasakyto žodžio neišsiginame ir nesirengiame jo atsisakyti. Mes, tautininkai, sakome, kad kiekviena tauta yra verta savo valstybės ir nepriklausomybės. Taip skelbia ne tik Lietuvių tautininkų sąjungos programa, bet ir patys svarbiausieji tarptautiniai dokumentai, kuriuose kalbama apie pagrindines žmogaus ir tautos teises bei laisves.

Lietuvių tauta pergyveno savo formavimosi, valstybės kūrimo ir valstybingumo netekimo bei jo atstatymo kančias ir džiaugsmus, savo brenimo ir grūdinimosi laikotarpius, kaimyninių valstybių išdavystes ir anpuolius, įvairių okupantų priespaudą. Mes privalėjome kovoti už savo gyvastį, savitumą ir teisę patiems spręsti tautos likimą, už savo teisę gyventi nepriklausomoje valstybėje. Ilgas ir sunkus buvo lietuvių

tautos ir valstybės istorijos kelias. Tai buvo tarsi gyvybės ir mirties kelias. Ir nepamirškime, kad virš mūsų buvo pakibusi tiesioginė agresijos grėsmė. *Kai buvo sprendžiamas Lietuvos valstybės pripažinimo uždavinys, čėčėnai tvirtai pasakė savo žodį. Jie buvo su mumis.* Tai ar turime teisę tylėti, kai griuonami jų miestai ir kaimai, išžudomos šeimos, kai "Čėčėnijos problema" Rusija bando spręsti tautos pavergimo ir tolesnio naikavimo būdu.

Kažkada vienas ryškiausių sovietinių ideologų Suslovas teigė, kad *"bus tarybinė Lietuva, nors ir be lietuvių"*. Dabar, matyt, sakoma: *Čėčėnija bus Rusijoje, nors ir be čėčėnų.* "Gyvybiniai" imperijos interesai, naftos biznesis yra aukščiau demokratijos, civilizacijos, tautų ir žmogaus teisių. *Savo agresyviu karu Čėčėnijoje Rusija pasauliui skelbia... imperija visada yra teisi. Ir pasaulio "galingieji" tuo tiki.*

Koks panašus istorijos vingiuose lietuvių ir čėčėnų tautų kelias. Kiek kartų mums grėsė mirtinas pavojus! *Jau ne kartą buvome laikomi išnykstančiais.* Net mūsų kalbos žodynus, gal ir

(Nukelta į 6 psl.)

BANKŲ KRIZĖ PERAUGO Į POLITINĘ KRIZĘ

Tėvynės sąjungos frakcija

Tai kas šiandien vyksta Lietuvoje, kalbant dramaturgijos sąvokomis, galima pavadinti farsu. Valdančiosios LDDP vadovybė pati save išspraudė į kampą ir dabar nežino, kaip iš susidariusios padėties išsisukti.

Viena vertus, kone visuotinai manoma, kad Ministras pirmininkas A. Šleževičius peržengė visas leistinas politinio elgesio taisykles ir privalo atsistatydinti. Taigi grėsminga bankų griūtis peraugo į nemažiau pavojingą politikos krizę. A. Šleževičius turėjo dvi neblogas progas atsistatydinti: visų pirma, kai paaiškėjo, kad pasiėmė savo indėlį iš Akcinio inovacinio banko prieš pat valdžiai jį uždarant (tai padaryti jam siūlė aukšti partijos, seimo LDDP frakcijos ir prezidentūros pareigūnai, net pats Prezidentas), antra, kai praėjusį penktadienį atsistatydino užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministrai.

Tačiau A. Šleževičius užsitikrino partijos prezidu-

mo bei LDDP frakcijos Seime paramą ir minėtomis progomis nepasinaudojo. Šią savaitę paaiškėjo naujų faktų, kuriuos apžvalgininkai sutartinai vertina kaip akivaizdų kyšininkavimo atvejį susijusį su premjeru A. Šleževičiumi. Pasirodo, savo 272 tūkstančių litų indėlį praėjusių metų pradžioje į Akcinį inovacinį banką A. Šleževičius padėjo už 30 nuošimčių metinių palūkanų. Pinigų rinkos palūkanų norma tuo metu Lietuvoje buvo apie 18 nuošimčių.

Visiškai pasitikėjimą prarado ir Vidaus reikalų ministras. Sausio 5 diena "Lietuvos rytas" pranešė, kad, nutraukęs sutartį, praėjusių metų gruodžio 8 d. savo 2.2 tūkstančių dolerių indėlį iš Akcinio inovacinio banko atsiėmė vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas. Už indėlį jam buvo mokamos net 32 nuošimčių palūkanos. Už indėlius valiuta Lietuvos komerciniai bankai paprastai

(Nukelta į 6 psl.)

"Kas nulėks greičiau į mišką, kur žiema baltuoja, tviska?"

(L. Žitkevičius)

MIRĖ RAŠYTOJAS JURGIS GLIAUDA

Š.m. sausio 3 d. Kalifornijoje mirė rašytojas Jurgis Gliuda, sulaukęs 89 m. amžiaus. Jo pasigesime, kaip labai darbštaus ir vaisingo romanų, novelių, vaizdelių, recenzijų ir kitokių straipsnių rašytojo, laimėjusio už savo darbus apščiui premijų.

Girdėta iš Vilniaus

• **POLITINIŲ PARTIJŲ ATSTOVAI VERTINA SITUACIJĄ LIETUVOJE.** "Tai, kas dabar vyksta – Lietuvos valstybės pamatų griovimas, kuriam pasidavusių žmonių rankomis komanduoja institucija, esanti už mūsų valstybės ribų", taip spaudos konferencijoje bankų krizę apibūdino seimo Demokratų frakcijos narys Juozas Tartilas.

Su didžiausiu ciniškumu, kaip sakė J. Tartilas, buvo sužlugdyti du rimti bankai ir pradėta griauti visa bankų sistema. "Tai verčia susimąstyti, kokios jėgos diriguoja, nes toks pat modelis buvo taikomas Rusijoje, Latvijoje, dabar – Lietuvoje", teigė jis.

Demokratų frakcijos seniūnas Saulius Pečeliūnas sakė, jog Lietuvoje įstatymais yra įtvirtinta nemažai demokratinio mechanizmo, tačiau tikrosios demokratijos dar nėra. Jis pasigedo "to reikalingo, ypač bankų reikaluose, viešumo apie bankų pajėgumą, kreditų dalijimą į kairę ir į dešinę".

Demokratų frakcija siūlo atstatyti Vyriausybę, Lietuvos banko valdybą, taip pat surengti pirmalaikius rinkimus į Seimą.

Seimo socialdemokratų frakcija paragino Prezidentą apginti teisinę valstybę. Socialdemokratai siūlo atstatyti ministrą pirmininką Adolfą Šleževičių bei vidaus reikalų ministrą Romą Vaitekūną ir taip išsaugoti valstybės prestižą. Tai sakoma antradienį žurnalistams išplatintame frakcijos pareiškime.

Socialdemokratų partijos vicepirmininkas Vytenis Andriukaitis pabrėžė, kad skandalai su A. Šleževičiaus ir R. Vaitekūno indėliais yra akivaizdus tarnybinio piktnaudžiavimo pavyzdys. Jo nuomone, premjeras pirmiausia pažeidė Vyriausybės įstatymo principą sąžiningai tarnauti Tėvynei.

"Lietuvos bankininkystės integravimas į europines struktūras yra neatidėliotinas uždavinys. Reikėtų sudaryti sąlygas steigti Lietuvoje Europos Sąjungos šalių bankų filialus, sudaryti galimybę tų šalių bankams įsigyti Lietuvos komercinių bankų akcijų", – sakė antradienį spaudos konferencijoje Seime Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas, seimo narys Algirdas Saudargas. Jis komentavo šios partijos pasiūlymus, kaip gelbėti bankininkystės sistemą. Jie buvo įteikti Lietuvos Prezidentui.

• **UŽSIENIO REIKALŲ IR KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAI TĖS SAVO DARBĄ.** Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys ir Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius toliau eis savo pareigas, nes Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas nepasirašė atsistatydinimo pareiškimų, kuriuos ministrai jam įteikė penktadienį. Apie tai URM ir KAM vadovai buvo informuoti pirmadienį per susitikimą su valstybės vadovu.

• **ORIMULSIJOS EFEKTAS: ELEKTROS ENERGIJOS SAVIKAINA NESUMAŽĖS, BET SUMAŽĖS PRIKLAUSOMYBĖ NUO RUSIJOS.** Orimulsiją galima naudoti Lietuvos elektrinėse iš esmės jų nekeičiant, o ir šio kuro deginimo įtaka aplinkai yra nedidelė, – informavo Energetikos ministerijos sekretorius Saulius Kutas ketvirtadienį surengtoje spaudos konferencijoje. Ji buvo skirta pirmojo orimulsijos deginimo etapo rezultatams aptarti. Aplinkos apsaugos ministerijos sekretorius Rapolas Liuzinas pasakė, kad specialūs matavimai buvo atlikti prieš deginant orimulsiją Lietuvos elektrinėje, jos deginimo metu ir deginimui pasibaigus. Nustatyta, kad aplinkoje, palyginti su mazutu, padaugėjo sieros junginių, kietų dalelių išmetimas į aplinką. Trečiame šių metų ketvirtyje elektrinėje planuojama pastatyti elektrostatiškus filtrus, kurie sumažins išmetamų teršalų kiekį gerokai daugiau negu to reikalauja tarptautinės normos. Tuomet bus pradėtas antrasis orimulsijos deginimo etapas. Pagal ilgalaikę sutartį dėl orimulsijos tiekimo Lietuvai, pasirašyta su firma "Bitor Europe" iki 2012 metų, per 1995-1997 metus numatytas lengvatinis orimulsijos tiekimas. Iš viso per tą laikotarpį jos bus atgabenta iki 300 tūkstančių tonų. Deginant orimulsiją, kaip pažymėta spaudos konferencijoje, elektros energijos savikaina nesumažės, bet toks tikslas ir nebuvo keliamas. Svarbiausia buvo sumažinti Lietuvos priklausomybę nuo Rusijos, kaip pagrindinės mazuto tiekėjos.

ELTA

Trumpai...

• Ekonominio bendradarbiavimo ir išvystymo organizacijos štabas Paryžiuje paskelbė, jog šiais metais pramonės šalių augimo vidurkis turėtų siekti 2.6%. Didžiausio pakilimo laukiama Japonijoje ir Airijoje.

• Pasaulinės taurės futbolo žaidynių finalai bus tik 1998 m., tačiau rajoninės kvalifikacijų varžybos prasidės jau šiemet. Paryžiuje burtų keliu nustatyta, kad Balkanų rajono pirmosios

rungtynės bus tarp Kroatijos ir Bosnijos.

• Sausio pradžioje prasižėję, JAV tarpininkaujant, derybos tarp Sirijos ir Izraelio dėl Golanų aukštumų ateities. Aukštumose gyvena apie 13,000 žydų naujakurių ir 18,000 arabų druzų. Golanų kalnus Izraelis užėmė 1967 m. kare, o Izraelio parlamentas 1981 m. prijungė teritoriją prie Izraelio. Golan – Sirijos pasienį saugo 1,300 Jungtinių Tautų kariuomenė.

Tegyvuoja moterys!

Metams keičiantis, žmonija paprastai žvelgia į tolimesnę ateitį, nagrinėja praeitį, svarsto taikos, sveikatos ir ekonominių galimybių klausimus. Prancūzas rašytojas Jacques Langh parašė knygą: "Ateitis priklausys moterims". Jis pabrėžia, kad šalia visų žmonijos narių skirtumų: rasės, spalvos, tautybės ar politinių, ideologinių skirtumų, pagrindinis skirtumas yra tas, kad vieni pasaulio gyventojai gimsta vyrai, o kiti – moterys. Šiame šimtmetyje jau pakankamai buvę įrodymų, kad moterys yra sveikesnės, protingesnės ir ilgiau gyvena už vyrus.

Kitas rašytojas Andrew Kimbrell savo knygoje "The Masculine Mystique" įrodo, kad per paskutinius 30 metų vyrų, mirštančių nuo vėžio ligų, skaičius pakilo 21%, o moterų proporcija nepasikeitė. Berniukai dažniau gimsta su paveldėtais sveikatos trūkumais. Jie aštuonis kartus dažniau turi haemofiliją, nesugeba atskirti spalvų. Penkis kartus dažniau gimsta su mikčiojimo yda ar būna perdėtai energingi. Per paskutinį šimtmetį vyrai ėmė anksčiau mirti, negu to paties amžiaus moterys. Šiuo metu vidutiniška moteris gyvena septyneriais metais ilgiau už vyrą. Prieš sulaukdamas pensijos amžiaus (65 metų) amerikietis vyras dvigubai dažniau miršta nuo širdies ligų negu moterys, vyrai dažniau gauna skilvio žaizdas, sugadina kepenis ar gauna širdies smūgį.

Anglijoje kasmet mokyklose vyksta egzaminai, kurie nusprendžia, kurie vaikai eis toliau į aukštesnį mokslą ir kurie pradės darbo gyvenimą. Pernai tarp besivaržančių mokyklų penkios pirmosios vietos teko mergaičių mokykloms. Tarp 20 pirmavusių egzaminuose mokyklų net 14 buvo mergaičių mokyklos.

Kalbant apie smurtą ir jo padarinius, statistika rodo, kad žmogžudysčių aukų vyrai sudaro 80%. Tarp žmogžudžių vyrai sudaro 90%. Narkotikų vartotojų ar alkoholikų tarpe vyrai sudaro 80%. JAV kalėjimuose sėdinčių moterų tarpe vienai moteriai tenka 10 vyrų. Kai kurios feministų judėjimo aktyvistės siūlo vyriausybei užkrauti vyrams specialius lyties mokesčius, nes jų elgesys kainuoja daug lėšų, statant kalėjimus ar samdant policiją, žymiai daugiau negu moterų nusikalstamumas. Vien girtų automobilių vairuotojų tarpe Amerikoje vyrai sudaro 80% visų nubaustųjų. Ir Aids ligomis sergančių amerikiečių didelę daugumą sudaro vyrai. Nekalbant jau apie tokius "vyriškus" nusikal-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

timus, kaip prievartavimas.

Moterų teisių kovotojos teigia, jog technologijai augant, moterys vis daugiau užims elektroninio amžiaus darbo vietas, kur nereikia stiprių muskulų, užtenka išminties, nuosaikumo, proto ir valios. O vyrai taps vis mažiau reikalingi. Išnyks tada smurtas, prostitucija, pornografija, prievartavimai ir kitos žmonių ydos.

TRUMPAI

• Amerikiečių kariuomenę Bosnijoje pasitiko labai blogas oras, šaltis, sniegas, potvyniai. Pontoninis tiltas per Sava upę, kuri skiria Kroatiją nuo Bosnijos, buvo pastatytas tik gruodžio 27 d. Dėl blogo oro negalėjo nusišviesti kariuomenės transporto lėktuvai. Sniego uždengti keliai gruodžio 30 atnešė ir pirmąją amerikiečių auką. JAV armijos automašina užvažiavo ant sniego užklotos minos, sprogdimas sužeidė vieną kareivį.

• Popiežius Jonas Paulius II Kalėdų proga susirgo gripu. Jis negalėjo užbaigti tradicinio savo sveikinimo Kalėdų proga ir pasitraukė iš balkono, taręs: "Daugiau jau negaliu". Naujųjų metų išvakarėse popiežius ragino šv. Petro aikštėje susirinkusią minią: "Nesutikite naujųjų metų kaip laukiniai".

• Rusijos kariuomenės štabas Kalėdų dieną paskelbė, kad po 10 dienų smarkių kovų, rusų kareiviai užėmė čečėnų sukilėlių laikomą Gudermes miestą.

• Ypatingai šventiška nuotaika Kalėdų proga viešpatavo Betliejaus mieste, iš kurio prieš šventes pasitraukė Izraelio kariuomenė, perleisdama miestą palestiniečiams. Arabai šventę Kristaus gimimo šventę kartu su krikščionimis. Šventės Betliejuje praleido ir Palestinos laisvinimo organizacijos vadas Arafatas su šeima.

• Gruodžio 27 d. Murroa salyne Prancūzija įvykdė penktą branduolinį užtaiso bandymą. Šis sprogdymas buvęs 30 kilotonų dydžio. Australijos seismologai tvirtina, kad sukeltas žemės drebėjimas buvo lygus 5.0 Richterio skalėje.

• Haiti saloje išrinkus naują prezidentą, Valstybės departamentas paskelbė, kad JAV kariuomenė pradės pasitraukimą iš Haiti vasario 29 d., kaip buvo numatyta.

• Europos Sąjungos valstybių vadų konferencija gruodžio 15-16 d. nesugebėjo nustatyti, kaip pavadinti planuojamą sąjungos piniginių vienetą. Šiuo metu tas pinigą vadinamas "ecu" (Euro-

pean currency unit). Siūloma naują pinigą pakrikštyti "euro" vardu. Prancūzijos prezidentas siūlė ieškoti gražesnio vardo ir atsiklausti sąjungos šalių gyventojų. Vokietijos kancleris atsiliepė, kad vokiečiai tuo atveju balsuotų už "markę". Susitarta, kad naujasis pinigasis išgalios nuo 2002 m. sausio 1 d., o nuo tų pačių metų liepos 1 d. nustos galioję visi sąjungos narių tautiniai pinigai: svarai, markės, frankai ir kt. Skeptikai abejoja, ar pavyks įgyvendinti tokių svarbų pakeitimą.

• Tarptautiniai ekonomistai, komentuodami komunistinės Kinijos ekonominį augimą, tvirtina, kad didelė dalis investicijų į Kiniją ateina iš kinų išeivių. Įskaitant Taivano (buvusios Formozos) ir Hong Kongo kinus, vien Rytų Azijos valstybėse gyvena apie 55 milijonai kinų. Jų tarpe yra daug milijonierių biznierių, kurie Kinijoje investavo daug milijonų dolerių, daugiau už JAV, Japonijos ir Europos biznio korporacijas, kartu paėmus.

• Praėjusiems metams baigiantis, JAV Imigracijos įstaiga paskelbė, kad pernai labai padidėjo iš JAV deportuotų nelegalių imigrantų skaičius. Ypač didelis dėmesys buvo skirtas deportuoti ateivius, kurie atvykę Ameriką, ėmėsi kriminalinių veiksmų. Pernai buvo išvežta 51,600 nelegalių imigrantų, net 75% daugiau negu 1990 metais. Daugiau pavyko sugauti JAV pasieniuose bandančių pereiti sieną be reikiamų dokumentų. Kongrese siūloma sumažinti ir legaliai bandančių atvykti Ameriką žmonių skaičių.

• Europos parlamentas patvirtino Europos Sąjungos sutartį su Turkija, sudarant su ja muitų uniiją.

• Jungtinių Tautų statistikos biuras paskelbė pasaulio šalių sąrašą. Jis nurodo, kad pasaulio kapitalistai daugiau investuoja lėšų. Jau daug metų mėgiamiausia investicijų šalis yra Singapuras. O po jo eina: Indonezija, Meksika, Brazilija, Malajzija, Argentina, Kinija, Hong Kongas ir Graikija. Paskutinės sąrašo yra: Rusija, Čekija ir Indija.

• JAV Pašto valdyba paskelbė, kad pernai labai populiarius buvo pašto ženklas su Marilyn Monroe atvaizdu. Ženklo buvo parduota už 46.3 mil. dol. Dar populiarsnis buvo ženklas, išleistas 1993 m. su Elvis Presley. Jų parduota už 124 mil. dol. Įdomu, kad abu šie aktoriai jau ni žuvo nuo narkotikų ar alkoholio piktnaudžiavimo.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SAUSIO PENKIOLIKTOJI

Žiburyš tamsiame horizonte

Juozas Žygas

Nors baltų gentys jau daug tūkstančių metų prie Baltijos jūros gyvena, tačiau lietuviškos gentys prie jos nebuvo priėjusios. Iš baltų tik kuršiai ir prūsai gyveno jūros pakrantėse. Jie pirmieji susidūrė su vikingų puldinėjimais, tačiau ir patys neliko skolingi. Ypač kuršiai buvo geri jūrininkai ir taip pat darėdavo žygius į tolimesnius kraštus. Danų bažnyčiose net iki XIII-to šimtmečio pabaigos, suplikacijose buvo giedamas ir toks punktas: "Dieve, apsaugok nuo kuršių puolimų". Iš lietuviškų genčių arčiausiai jūros gyveno žemaičiai, bet patys į jūrą nesiveržė. Bet Lietuvai atsistatant, išėjimas į jūrą buvo reikalingas. Tad to laiko (1923 m.) Lietuvos vyriausybės apsisprendimo ginti Klaipėdos kraštą ir Mažosios Lietuvos lietuvių pasiaukojimo negalime užmiršti, nes mūsų istorijoje, tai galbūt vienintelis toks atvejis.

Istorijos eigoje lietuvių gentys, prie jūros nebuvo priėjusios, tad padaryti tokį sprendimą, reikėjo didelės drąsos ir pasiryžimo. Ir tuomet salygos nebuvo lengvos. Kraštas vos ant kojų tebuvo pradėjęs atsistoti. Užpakalyje buvo Lenkija, kuri kiekvienu momentu taikstėsi Lietuvą apžioti. Pačioje Klaipėdoje vokiečių administracija Lietuvai nebuvo palanki. Ir nereikėtų tuo stebėtis, kadangi tuo metu Lietuva nieko neturėjo, kas būtų galėję vokiečius sudominti. Be to, Klaipėdoje buvo prancūzų igula ir buvo žinoma, kad jų komisarai su lenkais turėjo artimus ryšius. Be to, nereikėtų užmiršti, kad tuo metu Prancūzija buvo Europos žandaras. Sukilimas buvo vykdomas mažlietuvių vardu ir jų talka buvo labai reikalinga. Bet jeigu užnugaryje jie nebūtų turėję Lietuvos paramos, tai, žinoma, sukilimas nebūtų įvykęs.

Kuomet Klaipėdos sukilimas prasidėjo, dar nebuvo

pilnai praėję 5 metai nuo nepriklausomybės atstatymo paskelbimo. Per tą laiką, po gana sunkių kovų, vis tik du trečdaliai etnografinės Lietuvos buvo apginta. Ir praktiškai beveik iš nieko buvo sukurta administracija, suorganizuota ir pagal tuos laikus pusėtinai ginkluota kariuomenė, įvestas litas, kuris buvo auksu paremtas, prie nieko nepiristas ir nersergantis infliacija. Ir valdžioje buvo žmonių, kurie numatė, kad yra būtina turėti į jūrą išėjimą. Jeigu nebūtų buvę laiku susiprasta, pasiryžta ir kovota, tai dabar ir Klaipėda būtų "nuo amžių rusiška žemė". Ir tuo pačiu Lietuvai būtų buvusi užmauta kilpa. Nors Lietuva tuomet dar buvo: "tamsi ir juoda", bet nestokojo idealistų, kurie turėjo laisvos Lietuvos viziją, jai dirbo ir aukojosi.

Tuometiniai ministrai ir Seimo nariai, kaip ir visi kiti, pėsčiomis vaikščiojo ir "konke" važinėjo. Bet už tai buvo sugebėta, be užsienio paskolų gyventi. Grynai lietuvišku darbu paremtas išsivystė eksportas. Jam palengvinti į Klaipėdą buvo nutiestas geležinkelis, kad nereikėtų per Latviją važinėti. Vėliau buvo nutiestas ir Kaunas – Klaipėda plentas. Taip pat Klaipėdos uostas buvo padidintas, pagilintas ir modernizuotas. Iš "malkų uosto" virto nors ir nedideliu, bet moderniu uostu. Jau galėjo iplaukti ne tik maži, bet ir 10,000 tonų laivai. Tais laikais, kai dar nebuvo "super tankerių", tokio tonažo laivai buvo visai pakankami. Juo labiau, kad bendras pervežamų prekių tonažas, 1938 m. tebuvo apie 1,700,000 tonų. Dėl politinių sąlygų uostas buvo nustojęs didelės dalies savo natūralaus užnugario, į kurį įeity visas Vilniaus kraštas, Gudija ir dalis Ukrainos. Protingai tvarkantis, galėtų būti didelis užsienio valiutos šaltinis. Bet deja!

MŪSŲ BENDRADARBIAI

ANTANAS DUNDZILA

Redakcijos net telefonu paragintas, rašau apie save. Šio redakcijai paklusnumo sąskaiton šiek tiek nukentęs suplanuotų, provizoriniai susižymėtų DIRVAI straipsnių ruošimas. Bet, bendradarbiavimo vardan, redaktorių reikia klausyti... Kadangi su DIRVA bei jos skaitytojais mane sieja straipsniai – tai čia apie savo rašymą ir rašysiu.

Rašymas mane viliojo nuo mažens. Vokiečių okupacijos metu Lietuvoje, būdamas 10-11 metų, niekam nežinant, vaikų laikraščiui (kažin, kaip jis vadinosi?) nusiunčiau savo eilėraštuką. Į spaudą jis nepateko, bet redakcija atspausdino kelių pavardžių sąrašėlį, jų tarpe ir mano, ir mums visiems patarė "dar pasistengti". Kauno V-sios gimnazijos antroje klasėje su suolo draugu paruošėme sieninio mokinių laikraščio numerį...

Vokietijoje, lietuvių gimnazijoje rašymą talentingai ugdė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja, 1995 New Yorke mirusi Jadvyga Kregždienė. Mano žurnalistinio rašinėjimo globėju bei skatintoju 1953-1960 m. buvo neužmirštamas mūsų visuomenės žymūnas, redaktorius Bronius Kviklys. LITUANUS, studentijos reikalai, "Mūsų vytiš", "Skautų aidas" buvo mano sekanti spaudos darbo bei visuomeninių pastangų mokykla. Vėliau sekė proginiai, techniką populiarizuojantys ir šiaip apžvalginiai straipsniai DRAUGE, AIDUOSE. Paruošiau straipsnį JAV LB-ės 1975 m. išleistam Lietuvos istorijos vadovėliui, kurį buvo svarbu pritaikyti tuometinio išeivijos jaunimo mentalitetui ir lietuvių kalbos pajėgumui.

DIRVON "patekau" redaktoriaus Vytauto Gedgaudo laikais. Keletą kartų man pačiam buvo parūpusi viena ar kita tema ir DIRVA jas atspausdino. Vėliau pats redaktorius manęs jau prašė, kad parašyčiau. Dar vėliau rašyme DIRVAI kažkaip įsibėgėjau: pradėjo piltis straipsniai kiekvieną savaitę. Šiuo rašymo maratonu tebegyvenu. Su dideliu malonumu prisimenu bendradarbiavimą su Balii Gaidžiūnu, Anicetu Bundoniū ir dabar su DIRVA šauniai varančių ponių kolektyvu.

Tiesa, DIRVOS konkursai mane dar paskatino noveles pabandyti. Visas (ant vienos rankos pirštų suskaičiuojamas) premijas nukreipiau į Lietuvą. Jokių premijų ar atlyginimo už rašymą nepriimu: panašiai kaip technikoje puslaidininkiai elektros srovę pakreipia šen ar ten, iš mūsų visuomenės gautus išteklius aš kreipiu man rūpimiems visuomeniniams reikalams. O kas man rūpi, mano straipsnius skaitantieji žino.

Sąmoningai šalinuosi nuo kartais labai dosniai segamo žurnalisto ar net rašytojo vardo. Tai nei mano profesija, nei užsiėmimas. Iš manęs toks žurnalistas ar rašytojas, koks esu šoferis, virėjas ar tenisininkas. Esu visuomenės narys, kuris rašo, taškas. Bill Russel, garsusis juodosios rasės krepšininkas, pasakoja, kad gatvėje jį sutikę žmonės dažnai užklausia: "Ar tai jūs esat tas garsusis krepšininkas?" Į tai Bill Russel atsako: "Ne, aš esu žmogus, kuris gerai žaidžia krepšinį!" Ir aš panašiai sakyčiau: esu žmogus, kuris rašo į lietuvių spaudą. Esu dėkingas DIRVAI ir Kaune leidžiamam GARSUI, kurie mano straipsnius šiuo metu spausdina.

Baigiu su viešu prašymu, visuomeniniu siūlymu DIRVAI: būtina, kad šioje DIRVOS bendradarbių paminėjimo serijoje būtų straipsnis ir apie visus DIRVOS štabe dirbančiuosius. Ir jie yra labai svarbūs bendradarbiai. Norime ir iš jų išgirsti, jais pasidžiaugti!

(1996-I-5)

A.L. TAUTINĖS SĄJUNGOS
CHICAGOS SKYRIAUS
SUSIRINKIMO APŽVALGA

1995 m. gruodžio 16 d. gausius būrys narių valdybos "Kvieslio" kviečiami priekalėdiniam susirinkimui sugužėjo į "Seklyčią". Mečys Valiukėnas, buvo pakviestas, pagvildinti gruodžio 17-tos dienos įvykius. Jis pasakojo, kad išrinkus trečiąjį seimą 1926 m. gegužės 8-9 dienomis nei viena partija neturėjo pakankamos daugumos vyriausybės sudarymui. Tada valstiečiai liaudininkai su socialdemokratais talkinami lenkų, žydų ir vokiečių mažumų, ėmėsi iniciatyvos sudaryti vyriausybę. Prezidentu buvo išrinktas Kazys Grinius, ir Mykolui Šleževičiui buvo pavesta sudaryti kabi-

netą. Naujoji vyriausybė panaikino karo stovį ir išleido iš kalėjimo kai kuriuos veikliuosius komunistus, kurie pradėjo kurstyti darbininkiją ir viešai demonstruoti. Taipgi vyriausybė atmetė pradėtą bendradarbiavimą su Vatikanu ir ryžosi nubraukti dvasiškiams atlyginimą už metrikacijos vedimą bei algas, supykindama dvasiškius, planavo ir vykdė kariuomenės mažinimą, pasėdama didelį nepasitenkinimą karininkų tarpe.

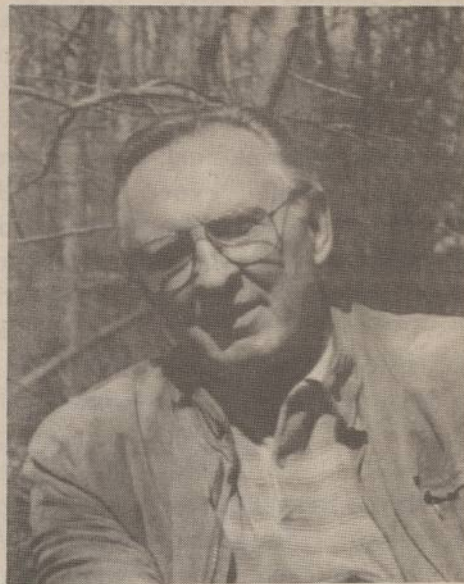
Tokia vyriausybės politika buvo nepatenkinta didelė dalis Lietuvos gyventojų, todėl ir buvo prieita prie gruodžio 17 d. perversmo, kuriam vadovavo karininkai su studen-

tų ateitininkų ir neolituonų talka. Perversmui buvo gerai pasiruošta, jis praėjo be šūvio ir be to kai ką jau pats pamiršęs, nenorįs būti nesu-
prastas, iškreiptas.

Perversmui pasisekus, Antanas Smetona buvo išrinktas prezidentu, o Augustinui Voldemarui buvo pavesta sudaryti vyriausybę. Naujoji vyriausybė griežtai paėmė valdžią į savo rankas, ir Lietuvos gyvenimas apri-
mo, lietuvis pasijuto savo žemės šeimininkas. Nežiūrint įvairių nuomonių dėl perversmo, Lietuva žengė sparciais žingsniais pirmyn švietimo, žemės ūkio ir visose kitose srityse.

Dr. Elena Treinienė – viešnia iš Lietuvos – pasidalino mintimis apie Kauno rajono tautininkų veiklą.

(Nukelta į 9 psl.)

VIENO GENEROLO SULAUŽYTA PRIESAİKA NULĖMĖ LIETUVOS LIKIMĄ. GĖDINGA 1940 METŲ LIETUVOS OKUPACIJA

Vytautas Šeštokas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Nekelia nuostabos ir tas faktas, kad paskutiniame Lietuvos tarybos posėdyje, svarstant rusų ultimatumą, abu "kovos draugai" gynė bendrą nuomonę: Ginklu nesipriešinti Lietuvos okupacijai.

Seni bičiuliai A. Merkys ir V. Vitkauskas nemėgo populiariausio Lietuvoje generolo Stasio Raštikio. Abu meilikavo prezidentui. Abu pasistengė, kad nepriklausoma Lietuvos Respublika be jokio pasipriešinimo taptų LTSR, būtų okupuota.

Kalbant apie nepriklausomos Lietuvos kariuomenės vadovybę, pagarbą pelnę šviesi asmenybė – krašto apsaugos ministras K. Musteikis. Kilęs iš rytų Aukštaitijos, nuo Tauragnų, jis dalyvavo Pirmame pasauliniame kare, kovėsi už Lietuvos nepriklausomybę. Vienoje baigė aukštąją prekybos mokyklą, o Briuselyje – Karo akademiją, dirbo Lietuvos kariuomenės vyriausiąjame štabe, buvo karo mokyklos viršininkas, net trijose Lietuvos vyriausybėse – Krašto apsaugos ministras. Paskutiniame tuometinės Lietuvos vyriausybės posėdyje, svarstant bolševikų ultimatumą, tvirtai, kaip ir prezidentas bei švietimo ministras K. Jokantas, pasisakė už Lietuvos priešinimąsi ginklu.

O ką tokią sunkią Lietuvai valandą buvo padaręs jai kariuomenės vadas V. Vitkauskas? Nors davęs priesaiką ginti Lietuvos garbę ir nepriklausomybę, naudodamasis kariuomenės vado teise, 1940 metų pavasarį įsako išgabenti į Gaiziūnų poligoną iš Lietuvos kariuomenės dalinių visus sunkiuosius ginklus: kulkosvaids, minosvaids, prieštankinius pabūklus – "vasaros manevrams". Taigi kariuomenę iš dalies nuginklavo jos vadas.

Įdomių detalių iš V. Vitkausko pasakojimų pateikia žurnalistas Tadas Teseckas. Nors nemažas postas Lietuvos vyriausybėje patikėtas Vitkauskui, generolas nebuvo jai lojalus, tai rodo ir jo kalba paskutiniame Lietuvos vyriausybės posėdyje: Turėdamas galvoje ir seniau, ir ypač dabar išryškėjusias Lietuvos gyventojų nuotakas, taip pat visiškai nepatenkinamą priešinimosi pagrindą ir jo keistą tikslą, laikau jį visiškai nepriimtiniu. Siūlau reikalavimus priimti, nesi-

Minėdamas skaudžią klaidą, kad bolševikai buvo įsileisti nesipriešinant, A. Smetona savo "Pro memoria" rašė:

"Lietuva prieš mirtiną pavojų. Jau prie gen. Černiaus, kaip ministro pirmininko, gynimo taryba svarstė kas daryti, jei ateitų rimtas pavojus Lietuvos laisvei. Taryba visa pasisakė, jog tuomet reikėtų visomis priemonėmis taigi ir ginklu, priešintis, nors ir nebūtų vilties laimėti. Tegul užpuolikas" – jis samprotavo, – "smarkiai nuiokotų mūsų kraštą, tačiau tas įvykis paliktų atsimušęs lietuvių sąmonėje, jog tauta kiek įmanydama gynė savo garbę. Vadinasi, gynimasis svarbus ir ateičiai. Ta prasme viešai juk pasisakydavo mūsų vadai, kariai ir ne kariai, kalbėdami į kariuomenę..."

Ministru pirmininku tapus A. Merkiui, tas klausimas vėl iškilo gynimo taryboje. Jis taip pat buvo sprendžiamas, kaip ir prie gen. Černiaus: gera valia niekam neatiduoti Lietuvos suverenumo ir ginklu priešintis smurtui.

Tačiau nei ministrai pirmininkai, nei kariuomenės vadai nepateikė plano kaip kovoti, nebuvo paruoštas valstybės aparatas, nors gintis skatino prezidentas A. Smetona. Vadinasi, nei Ministrų tarybos pirmininkas, nei kariuomenės vadas neieškojo išeities iš kraštui grėsiančio pavojaus, o laukė tik būsimų okupantų malonės, stengėsi įtikti Kremlui.

Apie tai savo atsiminimuose rašo Šaulių sąjungos vadas pulkininkas P. Saladzius.

"Uždusęs bėgu pas savo tiesioginį viršininką kariuomenės vadą gen. Vitkauską. Nepriima – neturįs laiko. Manė tai pribloškė: tokios katastrofos metu kariuomenės vadas nepriima jo žinioje esančios didžiosios visuomeninės ginkluotos organizacijos vado, nepriima net kelioms ar bent vienai minutei ir neduoda jokių nurodymų..."

Neužilgo kariuomenės štabe buvo sušauktas dalių vadų susirinkimas. Kariuomenės vadas gen. Vitkauskas pranešė, kad rusų kariuomenė peržengė Lietuvos sieną, ir jis turi vykti į Gudagojo stotį susitikti su rusų kariuomenės komandarmu Pavlovu. Tai buvo baisūs žodžiai... ir visuotina tyla. Jokių nurodymų. Išsiskirstė kas sau, priglūšinti, pritrenkti,

pasimetę".

Lietuvai priėmus Maskvos ultimatumą dėl okupacinės kariuomenės įvedimo, gen. V. Vitkauskas vyksta prie Lietuvos–Belarusijos sienos į Gudagojo stotį ir birželio mėn. 15 d. 15 val. pasirašo susitarimą dėl raudonosios armijos žygiavimo į Lietuvą. O kad okupantams niekas netrukdytų, rašo Lietuvos kariuomenės įsakymą, skelbiamą per Lietuvos radiją:

Isakau žygiuojančiai Sovietų kariuomenei taikyti visas mandagumo ir draugiškų santykių taisykles. Painformuoti dėl patogesnių žygiui kelių, pastochių vietų, isakant administracijai parengti patalpas. Jei bus gautas žygiuojančių karo vadų sutikimas, paskirti lydėti nuolatinius aukštesnio laipsnio karininkus, mokačius rusų kalbą. Visur, kur tinka, priminti, kad žiūrimė į Sovietų Sąjungos kariuomenę kaip į draugišką kariuomenę, ir prašyti mūsų kariuomenės administracijos, gyventojų taikyti tokius pat jausmus. Kad patenkintų žygiuojančios tarybinės kariuomenės pageidavimus, karininkai palydovai, kur reikia, turi pavartoti visą savo autoritetą administracijos organų ir gyventojų atžvilgiu: per daug nesivaržydami dėl atsakomybės".

Vėliau generolas yra pasakojęs žurnalistui Tadiui Teseckui, kad rūpindamasis okupacinės kariuomenės sutikimo ir dislokavimo Lietuvoje reikalais, daug naktų nemiegojęs, nepailsėjęs, sergėjęs, kad sovietinius karius visur džiaugsmingai, su gėlėmis sutiktų.

Kariuomenės vadas pataikavo okupantams, o 1919 m. buvęs Utenos karo komendantas kapitonas Pranas Gineitis, kariavęs kartu su "Bolševikų vėtra" pramintu kapitonu Ladyga prieš bolševikus, dėl tos tragedijos, išleisdamas savo auklėtinius atosogų, 1940 m. birželio 15 d. neslėpė ašarų.

Jaunesnės kartos skaitytojams, be abejo, įdomu, ką iš bolševikų valdžios gavo generolas už priesaikos sulaužymą ir keliaklupsčiamą. V. Vitkauskas apie mėnesį buvo vadinamosios Liaudies vyriausybės krašto apsaugos ministru, "laimino" Lietuvos kariuomenės perorganizavimą į 29 teritorinį korpusą. 1941 m. birželio 10 su kitais aukšto rango karininkais buvo išsiųstas į "pasitobulinimo kursus" Sovietų Sąjungoje. Ten paskirtas karo akademijos dėstytoju. Jis nematė fronto ir nuostė parako. Po karo V. Vitkauskas skiriamas Kauno Politechnikos instituto karinės katedros vedėju.

(Bus daugiau)

★★★

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTUI Jo Ekscelencijai Algirdui BRAZAUSKUI

Lietuvoje subrendo gili valdžios krizė, sąlygojanti didžiules neigiamas politines, ekonomines, socialines ir dorovines pasekmes. Šią krizę įveikti galima tik neatidėliotinai ir labai ryžtingais Jūsų – valstybės vadovo – veiksmais.

Pone Algirdai Brazauskai, jeigu Jūs nesate tik siauros grupuotės, susijusios su LDDP viršūne, tikslų vykdytojas ir jos savanaudiškų interesų gynėjas, jeigu Jums iš tikrųjų rūpi Lietuvos dabartis ir ateitis, Jūs turite veikti. Ilgiems svarstymams, o juo labiau jų imitacijai, tūpčiojimui vietoje ir atsikabinėjimui dabar nebėra laiko. Jūs privalote atlikti būtinus valstybės ir tautos interesų gynimo veiksmus.

Respublikos Prezidente, Jūs privalote ryžtis:

1) tuojau pat atleisti iš Ministro Pirmininko pareigų p. Adolfą ŠLEŽEVIČIŲ. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84-asis straipsnis suteikia Jums šią teisę: "Respublikos Prezidentas (...) Seimo pritarimu atleidžia Ministrą Pirmininką". Manau, kad dabartinėje krizinėje būklėje daugiau kaip pusė Seimo narių pritaris tokiam Jūsų sprendimui, o taip pat kito Ministro Pirmininko skyrimui bei naujos Vyriausybės sudarymui. Naujoji Vyriausybė turėtų tuoj pat nutraukti korumpuotos ankštesniosios valdžios taktiką, išaiškinti labai pavojingų ekonominių nusikaltimų vykdytojus ir imtis Lietuvos ūkio atkūrimo;

2) inicijuoti nutarimą dėl pirmalaikių Seimo rinkimų organizavimo.

Jūsų Ekscelencija Lietuvos Prezidente! Jeigu Jūs to nepadarysite ir teisinsite dabartinės valdančiosios grupuotės veiksmus, Lietuvai liks tik viena, tačiau labai sunki, suvargšiam ir nuniokotam jos ūkiui nuostolinga išeitis – visuotinis politinis piliečių streikas, kuris tęstųsi tol, kol būtų priimti anksčiau minėti būtini valstybės gelbėjimo sprendimai. Jūs dar galite išvengti tokios kraštutinių įvykių sekos. Jūs privalote tai padaryti – ir kaip valstybės vadovas, ir kaip jos pilietis.

Pagarbiai,

Rimantas SMETONA

Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas

★★★★

SAUSIO 13-TOSIOS ATGARSIAI Imperijos pamatai braška Juozas Žygas

Vadinamojo "sukilimo" režisieriai, kurių užnugaryje buvo pats Gorbačiovas, padarė mažą klaidą. Norėdami pasauliui parodyti, kaip liaudis išsilaisvina, sukviėt daugelį spaudos ir televizijos žmonių. Tačiau parodė visai kitą vaizdą. Ne tik Vakarų pasaulis, bet ir Imperijos žmonės pamatė, kaip maža tauta kovoja už savo prarastas teises. Ir kaip galingoji Imperija, pabūgusi dainuojančios minios, prieš beginklius žmones pasiuntė tankus. Tos pat dienos ryte ne tik Vakarų pasaulio, bet ir Rusijos žmonės pamatė, kaip tankai traukė žmones. Kilo beveik visuotinė pasipiktinimo banga.

Tik prez. George Bush sekmadienio ryte televizijoje kalbėdamas, nors įvykius apgailestavo, bet tuojaus pareiškė, kad greičiausiai tai įvyko be Gorbačiovo žinios. Rusijos akademikai tuojaus pradėjo griežtai protestuoti. Maskvos, Leningrado ir Kijevo aikštėse pasirodė būriai demonstrantų, kurie nešė plakatus, smerkiančius įvykdytą smurtą ir lietuvišką vėliavą. Komunistų partijos viršūnės ir pats Gorbačiovas susvyravo ir neturėjo nervų, prieš demonstrantus specialius milicijos dalinius ar tankus pasiųsti. Visi pajuto, kad imperija išsigando ir jos pa-

matai subraškėjo. Garsiai prabilo Andrej Sakharov, Nobelio taikos premijos laureatas ir ypač garsiai ir aktyviai jo žmona Jelena Boner smerkdama smurtą. Į Vilnių privaziavo dar daugiau vakariečių ir Maskvos žurnalistų, taip pat daug žymiųjų Rusijos disidentų, kurie viešai solidarizavo su Sąjūdžiu ir Lietuvos siekiais.

Svarstyklės pasviro Maskvos nenaudai. Iš karto jėgos neparodžius, visi suprato, kad jos imperinė galybė jau yra praeities reikalas. Lietuvos pavyzdžiu sekė ne tik Latvija ir Estija, bei Ukraina, Kaukazo tautos ir tautelės, bet ir Rusijos viešoji opinija. Tamsiosios jėgos išsigando ir pradėjo trauktis. Gorbačiovas atsirado nepavydėtinoje padėtyje. Iš vienos pusės buvo nepatenkintos Rusijos demokratinės grupuotės, kad prieš beginklius žmones buvo panaudoti tankai. O kitoje pusėje buvo generolai, kurie tame Gorbačiovo susvyravime, ižiūrėjo "nenugalimosios" ižeidimą, kad ji prieš neginkluotą minią pralaimėjo ir turėjo trauktis. Pradėjo formuotis du frontai, demokratinis ir imperialistinis palaikantis: "Didžiosios ir nedalomos Rusijos" sąvoka.

(Nukelta į 6 psl.)

ESTIJOS GENEROLAS EISELNAS

Antanas Dundzila

Kalbėsiu apie asmenybę Estijoje, kuri žėri kaip kokia žarija dabartinių Baltijos valstybių šiaip jau pilkuose pelenuose. Generolas leitenantas Aleksandras Einselnas 1993-1995 buvo Estijos Kariuomenės vadas. Įsidėmėkime: **BUVO...**

Einselnas Estijai darbovosi šauniai. Jis energingai tramdė išsiskynusias korupciją ir ravėjo iš sovietų okupacijos laikų paveldėtą karininkiją. Žinovai tvirtina, kad per 2-1/2 metų Einselnas Estijos kariuomenę išugdė į geriausius karinius vienetus, dabar veikiančius, buvusiuose sovietų okupuotuose kraštuose. Jis daug pasidarbo, kad Estijos kariuomenė atitiktų Šiaurės Atlanto Pakto (NATO) valstybių standartus. Mums dar ypač įdomu, kad Einselnas buvo "dypukas", 1944 su motina pabėgęs iš Estijos, 1949 atvykęs į Ameriką ir JAV Armijoje pasiekęs pulkininko laipsnį. Perimant kariuomenės vado pareigas, Estija jam suteikė generolo leitenanto laipsnį.

1995 metų gruodžio pradžioje Einselnas buvo privestas atsistatydinti. Tai smūgis šiaip jau gražiai į atstatytą nepriklausomybę kopusiai Estijai, tai dar vienas ekskomunistinių sluoksnių įmuštas golas Baltijos šalių futbole. Prisimenant rinkimus neseniai prieš ekskomunistą A. Kwasniewskį pralaimėjusį Lenkijos Valęšą, Einselno išbraukimas iš Estijos valdžios aparato buvo pats naujusias Baltijos šalyse svarbių valdžios asmenų pasikeitimas.

Tiesa, reikia pastebėti, kad Einselno drama Estijoje dar šiek tiek tęsėsi. Nors Prezidentas Lennart Meri ir priėmė jo atsistatydinimą, ši žingsnį privalo patvirtinti estiskai Riigikogu vadinamas seimas. Gruodžio 19 d. seimas tą sprendimą patvirtino. Pažymėtina, kad pats Einselnas nenorėjo atsistatydinti. Prezidentas Meri Einselną rėmė ir teberemia, po atsistatydinimo jam suteikė pilno generolo laipsnį ar pasiūlė vadovauti Estijos Karo akademijai. Per paskutinį pusšimtį metų Estija nebuvo suteikusi pilno generolo laipsnio jokiam kitam savo kariškiui.

Eiselno biografija yra įdomi ir spalvinga. Šiuo metu 64 metus amžiaus turintis Einselnas su motina 1944 metais laivu pabėgo į vakarus. Dar tik 12 metų amžiaus būdamas, jis talkino pogrindyje

Estijoje susiorganizavusiems partizanams. Atvykęs į Ameriką, savanoriu stėjo kariuomenės ir dalyvavo Korėjos, vėliau Vietnamo kare. Vietname buvo gen. Westmoreland'o štabo karininku, po to tarnavo generaliniame štabe bei NATO komandiruotėse. 1985 pulkininko laipsnyje išėjo į pensiją, o 1993 gegužės 4 dieną perėmė Estijos kariuomenės vadovybę, gavęs vienbalsį Estijos seimo patvirtinimą.

Estijos prezidento kviečiamam grįžti į Estiją kariuomenės vado pareigoms, į pensiją išėjusiam, pasižymėjimais apdovanotam Amerikos armijos pulkininkui nebuvo visai paprasta. Visą laiką Amerikoje buvo daug naivių (ir kvailių) Sovietų Sąjungai simpatikų, o dar ir dabar Rusija tebelaikoma lyg šventąja karve iš okupacijos išsilaisvinusių kraštų sąskaiton... Tad Amerikos Valstybės departamento biurokratams labiau rūpėjo rusų nusistatymas, kuris, savaime aišku, aukšto Amerikos karininko (bet ne buvusio okupanto, Sovietų Sąjungos trano) nenorėjo matyti Estijos Kariuomenės vado. Todėl Amerikoje Einselnui buvo daromos kliūtys, grasinama atimti jo per 35 metus išsitarnautą kariuomenės pensiją, apie \$50,000 metus. Tai buvo laisvei ir demokratijai užsiangažavusio estų kilmės amerikiečių karininko linčiavimas, (amerikiečių rasinėje trintyje žinomas "lynching" terminas – aukų korimas be teismo ir t.t.) – čia kito žodžio nėra! Vienu metu jam buvo net laikinai nutraukti jo pensijos čekiai! Pagaliau, Amerikos Kongreso nariams spaudžiant, ši audra Amerikos buizos bliūdelyje aprimo. Einselnas išpildė savo 1944 m. padarytą pažadą sugrįžti, kai Estija vėl bus laisva.

Eiselno "nuodėmės" Estijoje privedusios prie jo pašalinimo, buvo šios. Jis buvo apkaltintas, kad kariuomenės algos viršijo biudžetą... Įsivėlė į viešą ginčą su Krašto apsaugos ministru, kas, imant dėmesin civilinės valdžios primatą kariuomenei, jau ne kaip skamba... Šiaudas, sulaužęs kupranugario nugarą, glūdėjo tame, kad Einselnas pagavo du pulkininkus, šmugeliuojančius ginklais... Pažymėtina, kad Einselnas nesutiko slopinti savo kritiško nusistatymo siaučiančiai korupcijai ir paveldėtam kariuomenės nemokšiskumui. Visa

tai prisidėjo prie jo "nelankstumo". Jis iš karto pasirodė esąs niekniekius, simuliavimą, tinginiavimą netoleruojantis vadas. Savo kieta, bekompromisine laikysena jis pats sau susilpnino viešosios nuomonės pamatus. Krašto gynybos ministras, pats įtariamasis nešvankiomis machinacijomis, viešai teigė, kad Einselnas "save laiko Viešpačiu". Atsistatydinimą su "sunkia širdimi" priimdamas, prezidentas išsireiškė... "Mes liekame skolingi gen. lt. Einselnui už Estijos karinių pajėgų įstatymą į tinkamas vėžes. Tai buvo sunkus uždavinys ir gen. lt. Einselnas jame nesuklupo. Tačiau jis pats, savo principus vykdydamas, suklupo."

Į sovietų sunaikintą ir nuniokiotą savo kraštą Einselnas žiūrėjo su skausmu ir kantrybe. Čia nėra ko stebėtis, panaši padėtis glūdi ir Lietuvoje ir Latvijoje. Reikės dešimtmečių padėčiai Estijoje atstatyti. Štai, prie Tapa karinio aerouosto yra paliktas požeminis benzino ežeras, kurio išvalymui reikės apie 4 milijonų dolerių... Radioaktyvios medžiagos sunkiasi iš Estijos pakrančių į Baltijos jūrą... Estijos uoste rūdija paskandinti sovietų laivai... Išvykdama sovietų kariuomenė "draugiškai" pripylė cemento į kai kurių kareivinių kanalizacijos vamzdžius... Įsidėmėkime: tai tie patys rusai, buvę sovietai, kurie net šiandien rėkauja apie "draugiškus" kaimyninių valstybių santykius arba kalba apie "jiems priklausančių" užsienį...

Tačiau baisiausi reiškiniai glūdi sovietų sužalotuose žmonėse. Einselnas sako, kad žmonės žmoniškai nesikalba, neatsako žmoniškai į klausimus. Fizinis karių kančias – žmogaus niokojimas vyraavo sovietų armijoje. Dabar yra žinomi du šimtai visam amžiui sužalotų paliegių nuo mušimo sovietų daliniuose. Kiek sovietai užmušė į kariuomenę paimtų estų jaunimo, niekas nežino. Tai sovietų armijoje standartiniai praktikuotos "dedovščinos" pasėkos.

Einselnas rado sovietų išugdytą karininkiją, kuri save laikė privilegijuota kasta, turinčia teisę mušti karius ir vogti valstybės turtą. Aplankęs kariuomenės vienetų, jis patyrė, kad moralė buvo žema, kad vienas aukštas dalinio vadas nepakluso net prezidento nurodymui! Tą visą reikėjo pakeisti. Jau 1994 m. Einselnas pasakė: "Jei rusai bandys grįžti, bus karas!", nors Rusijos 2 milijonų kariuomenė yra didesnė už Estijos visą gyventojų skaičių... Eiliniai žmonės šiems Einselno pareiškimams pritaria.

Einselno laikysena jau neša derlių. Vieną kartą prie jo priėjo jaunas karininkas ir jam pareiškė, kad jis gali būti patekęs į interesų konfliktą su Einselno paskelbtu kariuomenės etikos kodu. Jis savo kariuomenės vadui prisipažino, kad jo motina siuva kariuomenei uniformas... Einselnas čia šypsosi ir tuo karininku didžiujosi: "Aš noriu tinkamai nusiteikusių karininkų kadro: ne melagių, ne sukčių, ne vagių!"

Perėjus pareigas, pirmas Einselno įsakymas kariuomenei buvo nutraukti vaikų naudojimą darbui ir kareivinėse uždrausti pornografiją.

Pagal vakarų standartus jis pats Estijoje gyvena skurdžiai. 1994 m. jis turėjo vieno miegamojo butelį be virtuvės, bet su vonia, kurioje iš kranų bėgo karštas, bet rudas vanduo.

Einselnas nesiėmė kariuomenės vado pareigų nei už pinigus, nei garbės troškimo vedamas. Jis norėjo prisidėti, kad Estija prisikeltų demokratinės, nepriklausomos valstybės rūbuose. Idealizmo pagautas, dar būdamas vaiku Estijoje, prisiskaitęs prieškarinių knygų apie Amerikos indėnus (pvz. Karl May "Winnetou įpėdiniai"), jis svajojo vykti į Ameriką ir kovoti su indėnais prieš baltuosius... Baltųjų skriaudą indėnams visi žinome ir iš istorijos ir iš romanų. Po kiek lai-

ko jis tačiau suprato, kad indėnai jo būtų nepriėmę, nes jis pats buvo baltasis... Ir štai, kokia tragiška pamoka ir Einselnui, ir Estijai: galvojant apie jo pašalinimą, matome, kad Estija jo irgi iš tikrųjų nepriėmė, nes, turbūt, jis nebuvo estų *homo sovieticus*... Istorija kartojasi: prieš 2,000 metų žydai nepriėmė kitos neeilinės asmenybės; ją jie net nukryžiuvo...

Estijoje jis buvo šviežio vėjo pūstelėjimu į sovietijoje išaugintą karininkijos raugą. Nekalbant metaforomis, jis buvo labai reikiama vakariečių įtaka okupanto kalintam kraštui, jo atkuriamai kariuomenei. Mažytės Estijos 10,000 vyrų kariuomenė jo vadovybėje buvo formuojama, kaip pridera, Estijai. Estų karininkijoje korupcija ir sovietinio mentaliteto pamazgos buvo šluojamos lauk. Už šias pastangas, aišku, teko užmokėti. Apie Einselną apskiai turi žinių iš spaudos, iš Estijos ambasados Washingtone, iš šaltinių Estijoje.

Atsiminkime: estų generolo Einselno žarija tebežėri iš okupacijos ropojančios Estijos pelenuose. Kaip gaila, kad tokios žarijos neturime Lietuvos kariuomenėje ar įstatymų vykdymo įstaigose... Tačiau viltingai linkėtina, kad naujuose 1996 metuose ji kur nors ir Lietuvoje sužėrės.

(1995-XII-31)

"ČEČENŲ TAUTOS APSISPSENDIMO TEISĖ"

Gruodžio 9 d. Vilniuje vykusioje konferencijoje "Čečėnų tautos apsisprendimo teisė" Seimo narys A. Endriukaitis ne retoriškai, o didelio pilietinio nerimo verčiamas, klausė: "Kiek dar mažosios tautos ir valstybės bus didžiųjų priklausomybėje ir baimėje, kiek dar mažųjų tautų gyvenimas bus didžiųjų valstybių teisė ir malonė?" Sukako metai, kai į Čečėniją įsiveržė Rusijos kariuomenė. Monsinjas A. Svarinskas, paminėjęs apie dviejų monoteistinių religijų – krikščionių ir islamo išpažinėjų bendravimo svarbą, teigė: "Jei tikime į vieną Dievą, tai esame broliai. Būdami broliai, dalinkimės ir širdimi, ir duona... Mes mokomės iš jūsų, kaip reikia mylėti Dievą ir Tėvynę... Mūsų širdžiai miela, kad žydai Vilnių vadina antrąja Jeruzale. Ir džiaugtumės, jei čečėnai Vilnių vadintų antruoju Groznu". Lietuvos sostapilyje, o ne kokiame tradiciškai musulmoniškame krašte surengta

konferencija čečėnų kovai paremti. Netolimoje praeityje Vilniuje rado prieglobstį ir paramą kaimyninės Baltarusijos tautinio atgimimo šaukliai.

"Netikėjome, kad viena iš didžiausių pasaulio supergalybių galėtų užpulti taikiai, niekam negrasinančiai, apsisprendusią kurti nepriklausomą gyvenimą mažą valstybę", – kalbėjo rašytojas E. Ignatavičius. Jis priminė Ičkėrijos vadovo prezidento D. Dudajevio karčius žodžius, jog "nėra tokios organizacijos pasaulyje, kuri atstovautų mažųjų valstybių ir tautų interesus" ir nemažiau karčią, smarkiai žeidžiančią Vakarų pasaulio žmones, sampratą apie Jungtines Tautas. Prezidentas D. Dudajevs mano, kad "reikia steigti naują Jungtinių Tautų organizaciją". Dabartinė negynė ir negina žudomos čečėnų tautos. Seimo narys J. Tartilas pareiškė, kad Rusijoje prie valstybės vairo "jau šimtmečiais stovi nudvasinti žmonės", kurie

(Nukelta į 6 psl.)

KIEKVIENA TAUTA VERTA SAVO VALSTYBĖS

(Atkelta iš 1 psl.)

nepiktų siekių vedami, atvykę kitataučiai mokslininkai sudarinėjo, manydami, kad netrukus mūsų nebebus.

O juk žmonijos ateitis priklauso tik nuo to, ar išliks nepriklausomos tautinės valstybės. Visi kiti keliai veda ne tik į dorovinių vertybių praradimą, tautų išnykimą, bet ir į žmonijos susinaikinimą. *Pasaulis laikosi ne ant kosmopolitinių, vienadienę gyvenseną propaguojančių, nepasitikėjamą ir gobšumą aplink save skleidžiančių darinų, bet ant dorą ir lygybę pripažįstančių, savo tėvų kalbą ir unikalią kultūrą puoselėjančių tautų.*

Kai kas rodo į Šveicariją ir sako, kad federalizmas gali tarnauti kaip priemonė, jungianti kelias tautybes į vieną politinį darinį, į vieną valstybę. Žinoma, gali. Tačiau tokie dariniai dažniausia yra labai trapūs. Jie laikosi tik tol, kol remiasi visiško lygiateisiškumo ir tarpusavio pagarbos bei tolerancijos principais. Visą laiką dėl tiktų ar tariamų ekonominių, kalbinių, religinių skirtumų, dėl sąlygų ir galimybių nevienodumo, dėl perspektyvų pusiausvyros pažeidimų, federacijai iškyla dezintegracijos pavojai. Galimybės iš federacijos ramiai susiformuoti tautinėms valstybėms yra labai ribotos. Visada stipresniajam yra pagunda valdyti silpnesnįjį arba mažesnįjį. Tai tarsi gyvenimas šalia ugnikalnio, nežinant, kada jis gali išsiveržti.

Rusijos imperijos istorija rodo, kad buvo einama tik vienu keliu: taikyti genocido metodus mažesnių tautų atžvilgiu. Tik kartais, kai imperijai ateidavo silpnumo laikotarpiai, svetimų žemių grobimo ir tautų naikino siekiai būdavo pridengiami skyklėta federalizmo marška arba tariamuoju internacionalizmu. Tokiais momentais kuriai nors tautai, kaip antai ir mums, lietuviams, pavykdavo išsiveržti pro tos marškos skyles arba prasibrauti pro internacionalizmo dūmų uždangą.

Net savo imperijai suteikusi naują formą ir vardą – SSSR, vien nuo 1926 metų Rusija sunaikino 75 tautas ir tautybes, t.y. vidutiniškai daugiau negu po vieną kasmet. Mes ir dabar nežinome, kuriais istoriniais išnykimo numeriais iš 120-ties likusių tautų ir tautybių buvo pažymėtos Lietuva ir Čėčėnija. Norėtusi sakyti, kad visa, kas blogiausia, jau buvo. Ne tik Lietuvai, bet ir Čėčėnijai. O gal netolimoje ateityje ir vėl viskas gali pasikartoti?

Didžiųjų federalinių valstybių politikai natūraliai tautų siekimą išsiveržti ir sukurti

savo valstybes dažniausiai vadina separatizmu ir nacionalizmu, stengdamiesi suteikti šioms sąvokoms itin neigiamą prasmę. *Separatizmo sąvoka galėtų būti taikoma tais atvejais, kai atskeliama tos pačios tautos, jos istorinių žemių dalis, tenkinant siaurus politinių vadovų ar atskirų grupuočių interesus.* Bet niekada separatizmu negalima kaltinti tautos, kuri nori ir sugeba organizuoti pilietinę, nepriklausomą valstybę savo pačios etninės žemės. Kaip tik tokia ir yra Čėčėnija.

Žinant, kad tautos remiasi savo etniškumu, o pastarojo šakos yra žmonių kilmė (rasė), kalba, religija, kultūra, atviras arba slaptas karas vadinamajam separatizmui visada rėmėsi siekiu sumenkinti tautos istoriją arba kultūrą, sunaikinti kalbą, pakeisti išpažįtamą religiją kokia nors kita, priimtina didesniam etninei grupei. Pasaulio istorijoje turime daug pavyzdžių, kai nukirtus vieną ar net kelias etniškumo šakas, bet išlaikius nors vieną, pavyzdžiui, kalbą, tautos poreikis pačiai tvarkyti savo likimą ir toliau išlieka. Todėl turėtume detalai išnagrinėti, kas per unikumas yra tauta, kokią turinį įdedame į šią sąvoką. Juk tiek daug nutylėjimų, painiavos, tiesiog primityvios spekuliacijos slypi atskirų politikų ir valstybių vadovų kalbose bei politologų knygose.

Štai mažas pavyzdys. Turime Jungtinių Tautų organizaciją. Bet kas gi galėtų tvirtinti, kad tai yra tautų, o ne valstybių organizacija? Juk puikiai suvokiame, kad *ši organizacija jungia ne tautas, o valstybes, kurios anaipol ne visada išreiškia jose esančių tautų interesus.*

(Bus daugiau)

"ČEČENŲ TAUTOS APSISPINDIMO TEISĖ"

(Atkelta iš 5 psl.)

nedvejodami pasiųstų savo kariauną ir prieš Lietuvą, Latviją, Estiją... Čėčėnams turime dėkoti, kad mes čia, Lietuvoje, pakenčiamomis sąlygomis galime įtvirtinti savo tokią trapią nepriklausomybę ir labai silpną demokratiją".

Įvykius Čėčėnijoje plačiai analizavo Seimo narys R. Ozolas. XX amžiaus pabaigoje išryškėjo išsivadavimo iš kolonijinės priespaudos bruožai, pavyzdžiui, "į laisvę kyla ne tik nepriklausomybę turėjusios tautos, bet ir tautiškai dar galutinai ne konsoliduoti etnosai", išryškėjo dvi "išsivadavimo veiksmų linijos – neprievartinės kovos ir panaudojant karinę

BANKŲ KRIZĖ

Atkelta iš 1 psl.

moka iki 15 nuosimčių metinių palūkanų.

Virš R. Vaitekūno galvos kaupiasi ir daugiau debesų. Pirmadienį posėdžiavusi Seimo ekonominių nusikaltimų tyrimo komisija nusprendė, kad nebuvo pakankamai priežasčių sulaukyti LAIB ir "Litimpeks" bankų vadovus, o pastarojo banko valdytojo G. Preidžio sulaukymas prisidėjo prie bankų krizės gilėjimo. Šiai nuomonei pirmadienį susitikime su Konservatorių frakcija pritarė ir Lietuvos banko vadovas K. Ratkevičius.

Didžiulį šoką Vidaus reikalų ministerijoje sukėlė praėjusią savaitę Generalinėje prokuratūroje priimtas sprendimas G. Preidį paleisti. Pagilėjo nesutarimai tarp šių dviejų valstybės institucijų. Generalinė prokuratūra ieško paramos prezidentūroje, o Vidaus reikalų ministeriją remia premjeras. R. Vaitekūnas teigia, kad suimti G. Preidį Vidaus reikalų ministerija nutarusi savarankiškai.

Tačiau Vyriausybės bei Ministro pirmininko atsistatydinimą apsunkina kai kurios vidinės priežastys. Akivaizdu, kad šiuo metu pagrindinis dėmesys turėtų būti sutelktas į padėties bankininkystėje gerinimą. LDDP vadovybė mano, kad keičiant Vyriausybės vadovus, šių uždavinių nebus galima greitai išspręsti.

Yra ir kitos priežastys. A. Šleževičius kartu yra ir valdančiosios LDDP vadovas. Iki Seimo rinkimų, net jei jie vyktų numatytu laiku, t.y. šių metų rudenį, laiko lieka ne tiek jau daug. Todėl partijos vadovybė nuogaustauja, kad premjero ir partijos vadovo keitimas šiuo metu

gali neigiamai atsiliepti būsimųjų rinkimų išdavoms. Premjero keitimą apsunkina ir tai, kad mažėjant LDDP frakcijos Seime narių skaičiui, partijos vadovybė nėra tikra, ar užteks balsų naujo premjero paskyrimui. Tačiau atsisakymas keisti Vyriausybės vadovą, neigiamai veikia kai kuriuos frakcijos narius, kurie supranta, kad palaikydami susikompromitavusį A. Šleževičių, jie palaidoja galimybes toliau dalyvauti politikoje. Apie išėjimą iš frakcijos šiomis dienomis pareiškė Seimo Užsienio ir Savivaldybių komitetų pirmininkai A. Gričius ir A. Sadkauskas.

Šios priežastys kaip tik ir sąlygoja tai, kad šalyje susidarė politinio pato padėtis. Gyventi, nedarant pakeitimų valdžioje nebegalima, tačiau tų pakeitimų daryti taip pat negalima.

Tuo metu daugiau kaip 50 Seimo narių iš įvairių frakcijų pasirašė pareiškimą, kuriame paragino "kuo greičiau Lietuvai suteikti galimybę įgyti valdžią, turinčią žmonių pasitikėjimo mandatą". Už paankstintus Seimo rinkimus, kurie galėtų įvykti vėl šių metų pavasarį, pasisakė visos Seime atstovaujamos partijų frakcijos, išskyrus LDDP ir lenkus.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

KALBOS PIKTŽOLĖS

Nesakykime: savaitės bėgyje,
o: per savaitę

ne: pasižymėjo plaukime
o: pasižymėjo plaukdamas

Drąsiai vietininką vartokime tik tada, kai kalbame apie vietą. Jeigu jis ne būtina reikalingas, venkime, o paieškokime aiškesnio ir sklandesnio būdo pasakyti, ką sakome.

Oš.

ir nusilpnino etnosą, išblaškė intelektualus, nuniokojo ūkį ir, kas ypač svarbu, socialinę aplinką." Pono R. Ozolo manymu, "Čėčėnija bus žlugdoma visomis įmanomomis ir neįmanomomis priemonėmis, o sulaužius nacionalinį, judėjimą Čėčėnijoje, bus sustabdytas jo plitimas į kitas šalis, galimas daiktas, užšaldant jį iki sekančios ūkio krizės imperijoje". Seimo narys konstatavo stygių tarptautinės teisės dokumentų, "kuriais galėtų pasiremti tauta, reikalaujama pasaulio bendrijos be smurto pripažinti jos teisę į laisvę ir pačią laisvę". Dar labai netobulas mūsų pasaulis, bet Čėčėnija – "tai dar beprecedentinis mažos valstybės karo prieš didelę valstybę pavyzdys, griau-nantis visų iki šiol buvusių karų vaizdinius." Ponas R. Ozolas teigė, kad "pasaulio,

SAUSIO 13-OJI

(Atkelta iš 4 psl.)

Demokratinėse eilėse buvo: akademi-kai, rašytojai, disidentai ir įvairių sluoksnių žmonės. O antrajame, daugiausiai Raudonosios armijos elitas, partijos nomenklatūra ir visokie "aparatai", kurie pajuto, kad jų kėdės braška. Tad, žinoma, jie pradėjo organizuotis ir veikti.

Jų eilėse atsirado tie, kurie buvo nepatenkinti Gorbačiovu ir jo paskelbta "perestroika", kurios rezultatus rusai jau pamatė ir kurie juos gąsdino. Jie matė, kad imperija pradėjo nors pamažu, bet pastoviai skildinėti. Baltijos šalys jau pasiskelbė nepriklausomomis, nors jose tebebuvo Raudonoji armija. Nerimauti pradėjo Moldova, Kazachstanas ir Kaukazas, o rusų akyse – tai nuo amžių rusiškos žemės. Tai ir nuvedė į rugpjūčio mėn. "pučą", kuris ir privedė Sovietų sąjungą prie galo. Šito niekas nebuvo net sapnavęs. Apie tai V. Landsbergis taip pasakė: "O nesapnavo greičiausiai todėl, kad neįstengė suvokti, koks lemtingas buvo mūsų, lietuvių, pasirinktas kelias. Ir kas įdomu, mūsų tikslas net nebuvo tą imperiją griauti, nors dėl jos griūties, aišku, nebūtumėme buvę nelaimingi".

kuris dedasi susirūpinęs Maskvos valdomo konglomerato likimu, tikroji pagalba Rusijai galėtų būti ne piktadarysčių teisinimas, remiantis vidaus reikalų sprendimo būtinumu, o tokių tarptautinės teisės dokumentų sukūrimas, kurie į laisvę išėjusioms tautoms garantuotų pasaulio prižiūrimą nesmutinę atsiskyrimo tvarką".

Čėčėnija jau tapo nauju išsivadavimo iš kolonijinio jungo XX amžiaus pabaigoje atskaitos tašku. Čėčėnijos vardas, kaip ir jos kova šiandien žinoma visų pasaulio kraštų gyventojams. Tai be galo svarbu! Nors ir maža būdama, čėčėnų tauta, pakilusi totalinės gynybos, geba priešintis milžinui jau antrus metus. Gynybos linija jungia Grozną su Vilniumi. Dėl to abejoti nereikėtų.

Edmundas Simanaitis

LENKIJA TURISTO AKIMIS

Henrikas Stasas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Iš Zelezowa Wola grįžus, sekancią dieną lankėme karalių ir didikų rūmus. Čia gerais laikais didikai statėsi puošnius rūmus, kurių iki dabar dar Varšuvoje yra išlikusių apie 50. Toks žydėjimo laikotarpis Lenkijoje prasidėjo 1716 metais valdant saksų giminės karaliams Augustui II ir Augustui III - čiam. Tai buvo taip vadinamas taikos metas. Tada ir buvo vykdomi dideli urbanistinės projektai. Architektūroje tada klestėjo renesansas, barokas ir neoklasika. Nors karalius Jonas Sobieskis III jau šimtmečiu anksčiau pradėjo statyti savo užmiesčio rezidenciją, tačiau ji buvo padidinta ir nepaprastai papuošta, kaip tik tais gerais laikais t.y. auksiniais taikos metais. Šiuose rūmuose vėliau ir ne vien karaliai rezidavo, jų šeimininkai daug kartų keitėsi ir jais naudojosi įvairūs didikai ir žymūs karvedžiai. Tad turėjome progos juos iš arčiau pažinti.

Karalius Jonas Sobieskis III pastatęs užmiesčio rūmus, juos pavadino Villa Nova, tačiau lenkai šį pavadinimą vėliau sulenkino ir pavadino tiesiog Wilanow. Tad dėmesio verta šio pastato architektūra stebint tik iš lauko, o vidaus įrengimai ir ten sutelkta prabanga taip pat nemažiau nuostabi. Pirmiausia čia susiduri su monumentaliais į rūmus vedančiais vartais. Vartus sudaro dvi keturkampės granito kolonos, kurių vienos viršų puošia karo dievaitis Marsas atsirėmęs į patranką, o kitos - moters skulptūra su alyvos šakele rankoj.

Šios alegorinės skulptūros simbolizuoja karaliaus laimėtus karus ir taiką. Šias barokines kolonas taip pat dar puošia įdomi ornamentika, kuri atvaizduoja karaliaus rūmų meninį ir architektūrinį įvairių perijodų keitimąsi. Įėjus pro vartus, rūmų priekyje didžiulė aikštė padengta žolynu su fontanu centre. Iš lauko rūmai nepaprastai išpūdingi puikiu barokiniu fasadu, kurį puošia piliastrai, arkados ir daugybė langų, kurie suteikia rūmams šviesos ir elegancijos. Rūmų viršų puošia daugybė skulptūrų, taip pat šoninius sparnus. Centre didžiulis medalijonas su mitologine ornamentika ir lotynišku užrašu: "Quod vetus urbs coluit, nunc villa nova tenet", - "Ką senasis miestas (Roma) garbino, tą dabar turi naujoji vila". Taigi vien rūmų išorė karaliui jau teikė nemažai garbės ir triumfo.

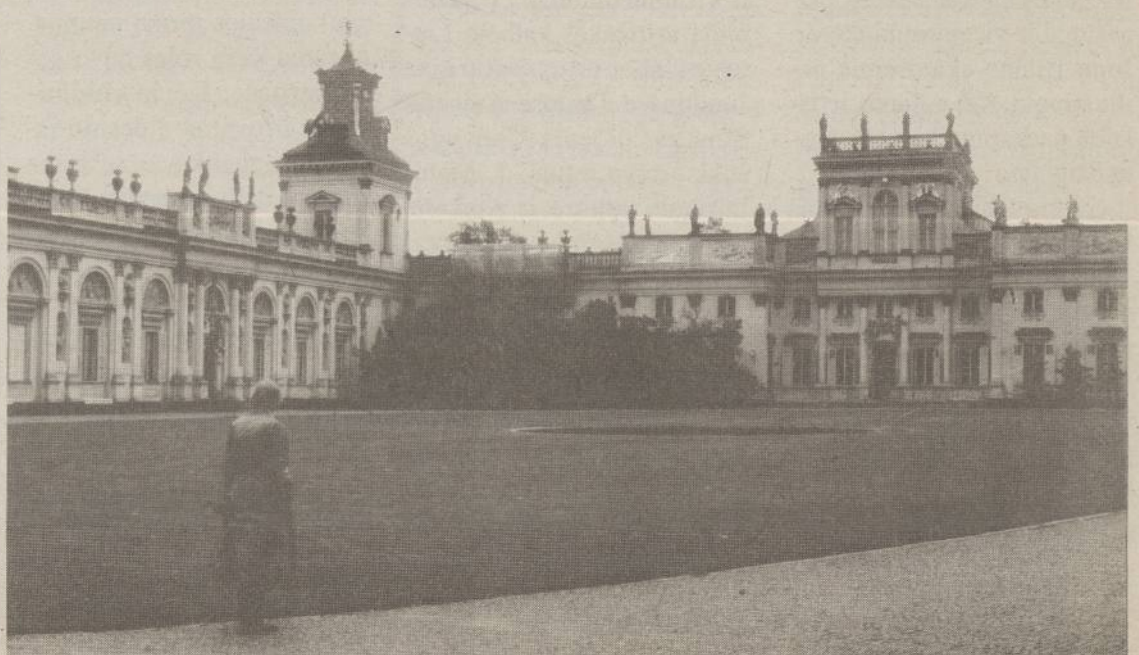
Įeinant į rūmus, buvome budinčio tarnautojo paprašyti palikt batus ar ant jų užmauti minkštas šliures, kad nepažeistume brangaus parketo ar marmuro grindų. Pakeitus avalynę, speciali tarnautoja mus dvi su puse valandos lydėjo per karaliaus apartamentus, galerijas ir įvairias kitas patalpas. Iš karališkų patalpų čia seniausis raliaus Jono Sobieski III apartamentai ir didysis vestibulis, kuris kadaise sudarė visų rūmų architektūroje meninį centrą. Su karaliaus apartamentais jungiasi ir karalienės Marijos Kazimieros patalpos. Ilgiausiai truko praeiti portretų galeriją, kuri tęsiasi per visų rūmų II - jį aukštą, įskaitant ir rūmų sparnus. Čia tarp daugybės karalių, didikų ir karvedžių bei kitų žymių lenkų asmenybių portretų, yra ir daug garsių lenkų dailininkų tapybos darbų.

Apatiniame aukšte karalių ir ten rezidavusių didikų bei karvedžių patalpos. Mat Wilanow priklausė ir įvairiom didikų šeimom: Czartoricki, Barnicki, Potocki, Aleksandrai Lubomirskai ir kt. Todėl vidaus dekoravimas priklausydavo nuo ten gyvenusių šeimininkų, dažniausia jų damų. Labai imponuojantis didysis valgomasis, kuriame vykdavo valstybės ir aukštuomenės pokyliai. Valgomasis buvo suplanuotas karaliaus Augusto II apie 1730 metus. Šio kambario sienas puošia korinto piliastrai ir veidrodžiai, kurie yra langų priešingoj pusėj. Tarp langų Jono III, Marijos Kazimieros ir Augusto II portretai. Kiek toliau karaliaus miegamasis, kurio sienas dengia gobelenai dominuojančia raudona spalva, tokios pat spalvos baldakimas virš lovos. Šiame miegamajame buvo apnakvinti Ch. de Gaulle ir kancleris H. Kohl. Kadangi abu svečiai buvo labai aukšto ūgio, tad lovą reikėjo prailginti. Dėmesio vertas ir kunigaikštienės Izabelės Lubomirskos apartamentas su prabangiu vonios kambariu. Kambario sienos išklotos baltu marmuru, o grindys - žaliu. Ši patalpa baigiasi dviem kolonom, kurių nišoje stovi vonia ant 6 auksinių liūto letenų. Siena už vonios dekoruota iliuzine freska su perspektyvoje parko gilumos kompozicija. Labai skoningai dekoruotas kunigaikštienės miegamasis, kuriame deivė Flora paskleidusi daugybę žiedų, simbolizuoja pavasarį ir kartu kunigaikštienės fizinį grožį. Rudenį atstovauja deivė Po-

Varšuvos senamiesčio turgaus aikštė

H. Staso nuotr.

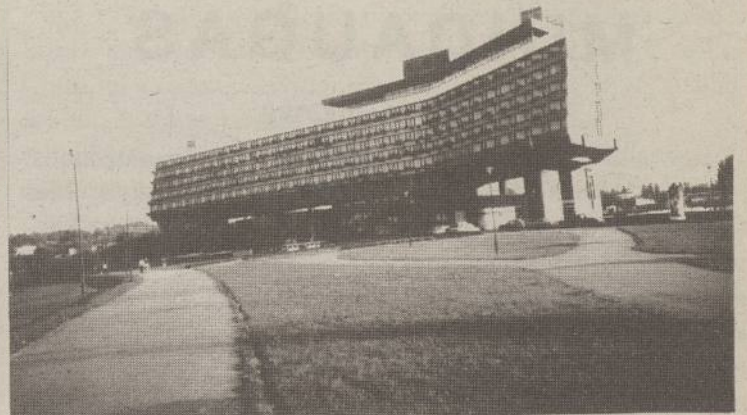

Wilanow rūmai Varšuvoje.

H. Staso nuotr.

mona, kuri rudens gėrybėmis išreiškia Sobieskių šeimos rūpestį tautos gerove. Sienas dengia barokiniai gobelenai prancūzų ir olandų gamybos.

Visų rūmų patalpų detalizuoti būtų neįmanoma, nes tai būtų ir neįdomu. Reiktų tik dar pažymėti, kad tarp visų čia esamų stilingų baldų, įdomių sienų dekoracijų, įvairios tapybos ir plastinio meno yra ir daug įvairių miniatiūrų, medalijonų, porceliano, stiklo ir daug kitų brangenybių. Taip dėmesio vertas ir parkas bei barokinis sodas, kuris prasideda kitoj rūmų pusėj. (Bus daugiau)

Viešbutis kuriame buvome apsistoję Krokuvoje

H. Staso nuotr.

Wilanow rūmų fasadas Varšuvoje.

H. Staso nuotr.

Žinios iš Chicagos

Jau į amžinybę nuskubėjęs ruduo, dar lapams tebesant iškibus į medžių šakas, New Yorką buvo išpuošęs balta sniego danga, o atsisveikindamas, paskutinėmis jo dienomis, sniegu itin apščiai apdovanojo. Apščiai lietuviškas New Yorkas turėjo ne tik sniego, bet ir įvairių renginių.

KULTŪROS ŽIDINIO SUSIRINKIMAS

Lapkričio 14 d., Kultūros Židinio mažojoje salėje įvyko KŽ metinis narių susirinkimas. Buvo išklausyta KŽ tarybos pirmininko Antano Mačiulaičio, išdininko Antano Bobelio, renginių vadovės Vitos Jankauskienės pranešimai ir vicepirmininko dr. Jono Bilėno skaidrėmis pailustruota KŽ pajamų ir išlaidų paskutinių ketverių metų diagrama.

Ilgiau buvo svarstytas KŽ likimas, kadangi pranciškonų vienuolyno visas kompleksas, o į jį įeina ir KŽ-nys, yra parduodamas.

Į KŽ tarybą buvo išrinkti trys nauji nariai: Petras Petraitis, Malvina Klivečkienė ir Pranas Gvildys.

PAGERBTA JADVYGA MATULAITIENĖ

Sekmadienį, spalio 15 d., į KŽ-nio didžiąją salę, susirinko apie 250 asmenų į tautinių šokių mokytojai ir New Yorko tautinių šokių ansamb-

lio "TRYPTINIS" vadovė Jadvyga Matulaitienėi su-ruošta pagerbimą.

Jadvyga Matulaitienė, 45 metus išdirbusi su New Yorko jaunimėliu juos bemo-kydama lietuviškų tautinių šokių, per savo rankas jų perleidusi apie 400, pasitraukė į labai ir labai užtarnautą poilsį.

Buvusi "Tryptinio" šokėja Rūta Udrienė apibūdino Jadvygą Matulaitienę kaip tautinių šokių mokytoją, o Lietuvių tautinių šokių instituto pirmininkę, Hartfordo "Berželio" vadovę Dalia Dzikienę peržvelgė jos nukeliautą gyvenimo kelią.

J. Matulaitienę sveikino visa eilė organizacijų vadovų ir visuomenininkų. Į pagerbimą atsilankęs kalbėjo Lietuvos specialus patarėjas Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis. Poemą "Jadvygos šokis" savo tetulei J. Matulaitienei sukūrė ir paskaitė rašytojas Algirdas Landsbergis.

SUSITIKIMAS SU LIETUVOS PREZIDENTU

Į Jungtinių Tautų 50-ties metų sukakties minėjimą atvykusi Lietuvos prezidentą Algirdą Brazauską LB NY apygardos pirmininkė Laima Šileikytė – Hood pakvietė susitikti su New Yorko visuomenininkais. Susitikimas įvyko Lietuvos konsulato patalpose trečiadienį, spalio 25 d. Prezidentą pristatė Lietuvos

generalinis konsulas dr. Petras Anusas. Sveikino specialus Lietuvos patarėjas JT Anicetas Simutis ir LB NY apygardos pirmininkė Laima Šileikytė – Hood. Prezidentas Algirdas Brazauskas kalbėjo apie Lietuvos politinius ir ekonominius reikalus, padarė pasikalbėjimą spaudai (išspausdinta "Darbininkas" Nr. 43) ir valandėlę pabendravo su susirinkusiais.

VAIDINA "AITVARAS"

Toronto vaidintojų grupė "Aitvaras" sekmadienį, spalio 29 d., K. Židinyje suvaidino Felikso Jokubonio 3-jų veiksmų komediją "Paskutinis iš Varlynės". Ši komedija, viena iš aštuonių, gavo Toronto lietuvių namų kultūros komisijos pirmą premiją. Aktoriai savo roles buvo gerai paruošę, tačiau vaidinimas žiūrovams didesnio įspūdžio nepaliko, o ne maža žiūrovų dalis komedija "Paskutinis iš Varlynės" buvo nusivylusi.

Komediją režisavo ir scenovaizdį sukūrė Algirdas Kynas. "Atžalyną" pasikvietė LB NY apygardos Queens apylinkės valdyba.

DAILĖS DARBŲ PARODA

Dailės darbų parodą, kuri įvyko lapkričio 4-5 dienomis, aprašė "Dirvos" 47-ame numeryje Jonas Kiznis.

PAGERBTI DU SUKAKTUVININKAI

Nusipelnęs, dabartinis Tautos Fondo tarybos pirmininkas (iš viso tose pareigose išbuvęs 4 metus), net 13 ir pusę metų buvęs TF valdybos pirmininkas, Juozas Giedraitis sulaukė 85 metų amžiaus.

Buvęs TF tarybos ir valdybos pirmininkas, dabartinis TF tarybos narys Aleksandras Vakselis švenčia 80-tą metų sukaktį.

Abu sukaktuvininkai buvo pagerbti, TF valdybos rūpesčiu suruoštame pobūvyje, gruodžio 9 d.

Apie Juozo Giedraičio veiklą, į pagerbimo pobūvį negalėjusio atvykti prof. Česlovo Masačio raštu paruoštą pranešimą skaitė Aldona Katinienė. Apie Aleksandrą Vakselį kalbėjo TF tarybos narys Jaunutis P. Nasvytis.

Sukaktuvininkus sveikino vysk. Paulius Baltakis, OFM, Specialus Lietuvos patarėjas JT Anicetas Simutis ir visa eilė visuomenininkų.

Abu sukaktuvininkai, pagerbimo pobūvį surengusiems ir į jį atsilankiusiems, išreiškė padėką.

SKAUTŲ KŪČIOS

Šeštadienį, gruodžio 16 d., šventiškai išpuoštoje didžiojoje KŽ-nio salėje įvyko jau tradicija tapusios skautų Kūčios. Kūčias rengė vyr. skautų židinys "Vilija".

Tradicinius lietuviškus

Kūčių valgius paruošė pačios skautės. Pasidalinus kalėdaitį, maldą sukalbėjo vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Trumpą programėlę, paruoštą šeštadieninės Maironio mokyklos vedėjos Audrės Lukoševičiūtės, atliko tos mokyklos jaunieji mokiniai, suvaidindami vaizdelį "Snaičių pasaka".

1996 m. sausio 3 d.

Kalėdoms Clevelando šv. Jurgio parapija gavo gobeleną su parapijos patrono atvaizdu. G. Juškėno nuotr.

MINDAUGAS

Vladas Vyšniūnas

(Tęsinys)

Kad jis pasveiktų, reikia vaistų, kurių galima gauti tik pas miestelio gydytoją. Reikia nuvykti pas jį ir parvežti tuos vaistus. Ar galėtum tai padaryti? Į vaikus rusų kareiviai mažiau kreipia dėmesio negu į suaugusius.

– Galiu! – nedvejodamas pasakė Mindaugas.

Jo akys nušvito iš džiaugsmo, kad pasitaikė proga padėti partizanams, kurie nebdami mirties drąsiai kovojo su žiauriais atėjūnais ir juos pranokstančiais vietiniais kolaborantais. Tai kas, kad pas juos apsigyvenę rusai neleisdžia išeiti iš namų! Jei prireiks, jis sugebės ištrūkti iš jų. Nepastebės nei rusų karininkai, nei mama su tėčiu.

Partizanas išsiėmė iš palaidinės kišenutės sulankstytą popieriuką, padavė jį Mindaugui ir pasakė:

– Užsikišk šį raštelį už kojinės ir niekam nerodyk. Jį privalai perduoti miestelio gydytojui tiesiai į rankas. Tik jam vienam ir niekam kitam! Gydytojas paduos tau vaistus, kuriuos atneši mums.

Tai labai pavojinga užduotis. Jei bijai, gali atsisakyti. Mes tada sugalvosime ką nors kitą.

– Aš nebijau! – tvirtai pasakė Mindaugas.

– Vyras esi! – pagyrė partizanas. – Rytoj ir poryt po pietų šitoje vietoje mes lauksime tavęs. Jei kartais mūsų nerastum, paslėpk vaistus žolėje tarp šito krūmo. Eidamas iš namų, išidėk juos į kibirą ir gerai apsižvalgyk, kad aplinkui nebūtų nei vieno žmogaus. Supratai?

– Supratau! Rytoj rytą nuvyksiu į miestelį ir parnešiu jums reikalingus vaistus!

– Tada eik! Mes melsimės, kad tau padėtų Dievas.

Prieš išeidamas iš už krūmo, Mindaugas nusijuosė kelnų diržą ir pasikabino jį ant kaklo. Grįždamas atgal, jis sagstėsi sagas, paskui susijuosė diržą vaidindamas gamtinio reikalo spiriamas.

Paskui, pagirdęs karvę, švilpaukdamas grįžo namo. Ėjo neskubėdamas, nepasukdamas galvos, tačiau akylai dairydamsis į šalis. Nei vienas rusas neturėjo likti nepastebėtas.

Galvą kvaršino vienintelė mintis: kaip niekieno nepastebėtam ištrūkti iš sodybos ir nusigauti į miestelį? Atrodė, jog yra tokia galimybė. Jam padės už šimto metrų pro sodybą pratekančio upelio krūmai! Rytoj rytą jis paprašys rusų majoro leisti pažvejoti, žadėdamas pavaišinti jį skania žuvienne. Tiesa, upelis negilus, vandens jame tik iki kelių, bet įdubimuose galima sugauti net sprindinių raudžių ir kuojų. Pažvejojęs keletą minučių dėl akių, jis įbris į upelį ir, krūmų dengiamas, nusigaus iki tiltelio. Nuo jo galės eiti keliuku nebesislapstydamas!

Sekančią dieną, atsikėlęs anksti rytą, Mindaugas tuoj pat ėmė vykdyti savo sumanymą. Jis priėjo prie kaimo iš pasalos grįžusio majoro ir laužyta rusų kalba paprašė leisti pažvejoti upelyje.

– Gali eiti, – pasakė majoras. – Tik neik už tiltelio! Supratai?

– Aha! – atsakė Mindaugas ir išėjo iš trobos.

Išėjęs išsitraukė pastogę už gegnės užkištą meškerę, pasiėmė katiliuką žuvims ir nuėjo upelio link. Už tvarto jis paspartino žingsnį, tačiau tuoj pat turėjo sustoti. Iš malkinės pasigirdo rusų sargybinio balsas:

– Stok! Kur eini? Gal užmiršai, jog niekam nevalia išeiti iš namų?

– Nepamiršau! – atsakė berniukas. – Pats majoras pasiuntė mane į upelį pažvejoti! Karininkai užsinorėjo žuvenės. Jei neleisi, pasiskysiu majorui!

Sargybinis atsakė jau žymiai švelnesniu tonu:

– Jei leido, eik! Tik nediršk perbristi į kitą upelio pusę. Pamatysiu – iš karto nušausiu!

Mindaugas nieko neatsakė ir nuėjo takeliu per daržą. Stabtelėjęs prie komposto krūvos, išsikapstė kaletą sliekų ir dar kartą akylai apžvelgė apylinkę. Rusų kareivių nesimatė.

Prie upelio nebuvo nei gyvos dvasios. Jis ramiai tekėjo, išsirangęs tarp nedidelių kalvų, iš abiejų pusių apaugęs vešlių krūmų juostomis. Tik ties pačia sodyba buvo nedidelis tarpas, mažas pliaželis, už kurio, kitoje upelio pusėje, į kalną lipo vasarojumi ir dobilais apsėtas laukas. Pamėginus eiti juo, sargybinis pastebėtų ir nušautų, kaip kiškį. Vienintelis kelias pasprukti nuo jo buvo upelio vaga.

Prieš pliaželį, Mindaugas sustojo, paruošė meškerę ir užmetė ją į čia pat esančią

nedidelę sietuvą. Buvo nepaprastai gražus vasaros rytas. Krūmuose čiulbėjo išsispapstę paukšteliai, ramiai čiurleno kristoliniai tyras upelio vanduo. Ramumą skleidė saulės spinduliuose žvilgantys rasos lašeliai ant žolės ir žalumos prisigėrusių krūmų lapų. Tik Mindaugo širdelėje buvo neramu. Jam norėjo si kuo greičiau įbristi į upelį ir pasileisti juo tiltelio link. Tačiau protas sakė:

– Taip negalima! Reikia palaukti, kol nusiramins malkinėje stovintis sargybinis. Jis mane mato, kaip ant delno! Po kelių minučių ramiai lingavusi plūdė staiga paniro, Mindaugas trūktelėjo meškerės kotą ir ištraukė nedidelę raudele. Nuėmęs ją nuo kabliuko, išidėjo į katiliuką su vandeniu, tačiau naujo slieko nebekabino. Užėjęs už krūmo, berniukas skubiai suvyniojo valą, nusiavė batus, aukštai pasiraitė kelnes, įbrido į upelį ir pasileido juo prieš srovę. Valandėlę buvo atėjusi mintis čia pat krūmuose palikti katiliuką su meškere, bet laiku apsigalvojo.

– Paliksiu viską po tilteliu! – pasakė jis sau pačiam. – Taip galėsiu išsisukti, jei netyčia sutikčiau rusų kareivį arba sribą.

(Bus daugiau)

Vladas Vijeikis

LINKĖJIMAI

Besiartinant Naujiems metams, visiems linkime laimės ir kitokių gerų dalykų. Labai patogu. Linkėjimai nieko nekainuoja. Nebent esi Skrudžas ir tau gaila 32 c. pašto ženklui. Tiesą sakant, tas paštas plėšikauja. Kai atkeliavau į Ameriką kainavo

Beveik įsiseidžia. Sakau:

– Niekas tada nežinojo apie šeimos tvarkymą ir normavimą. Gimiau labai normaliai, kaip papročiai diktavo.

Politikieriai kasdien daro kvailystes ir jos baisiai brangiai kainuoja paprastiesiems žmoneliams. Jie net nevadina kvailystėmis. Yra išrasti paaikškinimai ir pavadinimai. Diplomatinė veikla. Militarinė strategija. Nepalanki tarptautinė atmosfera. Tautinis nesusipratimas. Stoka inteligencijos ir t.t.

Sutarėme su Florijonu, kad jis paslėps savo kvailystes, o aš savo. Taip kaip visi politikieriai daro. Nors mūsų kvailystės tik mums kenkia ir niekam kitam. Pasaulis dėl to gali būti ramus. Daug kvailysčių prirašo rašytojai ir poetai. Ypatingai atsiminimų raštininkai, bet tai irgi niekam nekenkia. Nebent tiems, kurie tiki.

Kiek žinau, Antanas Dundzila gyvena ne per toli nuo Lietuvos ambasados Washingtono. O jis visai nepaminėjo jų kvailysčių, kurios vyksta kasdien. Bet tai būtų stora knyga.

tik 3 c. Pagal jų infliacijos mastą šiandien turėčiau gauti fantastinę sumą. Žinoma, politikieriai gauna dar daugiau. Neskaitant ką pavagia.

Kalėdų ir Naujų metų laikas priverčia tave pavartyti savo adresų knygele ir pasvarstyti kam čia siųsti sveikinimą, ar ne. Žinoma, nulemia ar pernai gavai, ar ne. Jeigu ne, nesiunti. 32 centai lieka tavo kišenėje, kuriuos galėsi sunaudoti savo gerbūvio pakėlimui. O tas tavo gerbūvis, kiek belinkėtų tau tavo giminės ir pažįstami, nei kiek nuo to nepagerėja. Tai gi 32 centai ir dar atviruko ir voko kaina gali padėti tavo asmens buities pagerinimui.

Kai koks menkai protaujantis individas gali mane apkaltinti esant atvirukų, vokų ir pašto ženklų priešu. Anaipol. Tik pagalvokime kiek darbo suteikiama žmonėms, kurie būtų bedarbiai ir stovėtų eilėse prie nemokamai dalinamos sriubos katilo.

Florijonas sako:

– Pripirkau gražiausių atvirukų. Norėčiau sau pasilaikyti pasigrožėjimui, o dabar turiu išsiųsti.

– Nenusimink, gal gausi dar gražesnių.

– Te tau mano sveikinimą. Duodu į rankas. Sutaupysiu 32 centus.

– O aš tau paspausiu ranką ir sutaupysiu dar daugiau.

Taip mes palinkėjome vienas kitam gerų metų ir pradėjome 1996-ųjų taupymo programą.

naujoji jo paroda buvo pavadinta dviem pavadinimais: "Grįžtančiųjų paukščių preliudijos" ir "Lietuva - bevardės imperijos". Abu vardai kažkaip panašūs ir atitinka darbų pobūdį. Parodos proga Chicagoje buvo išleistas išsamus katalogas, kuris prasideda su Arvydo Reneckio įžanginiu žodžiu ir jame pademonstruotos 84 menininko nuotraukos.

Algimantas Kezys pažymėjo, kad jo paroda Vilniuje susilaukė didelio susidomėjimo, daug žmonių atėjo į parodos atidarymą, apie parodą buvo gausiai rašyta laikraščiuose ir žurnaluose. Vienu žodžiu - pasisekimas didžiulis. Jis parsivežė nemažą pluoštą spaudos iškarpų, kuriose skambėjo puikūs atsiliepimai apie chicagietį. Parsivežė ir nuotraukų iš parodos atidarymo bei kitų suvenyrų.

Savo neilgos antrosios viešnagės tėvynėje metu jis susitiko su būriu fotome-

A.L. TAUTINĖS SAJUNGOS CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMO APŽVALGA

(Atkelta iš 3 psl.)

Ji tautininkė – narė jau nuo 1990 metų. Kaune jie renkasi vieną kartą į mėnesį. Veikla Kaune labai aktyvi. Savo tarpe turi mokytojų, medikų, inžinierių, žemės ūkio žinovų ir t.t. Susigrupavę po 7-8 aplanko įvairias vietas teikdami pagalbą. Pasakojo koks nepavydėtinas vaizdas liko aplankius rytinę Lietuvą, iš 5-kių mokyklinio amžiaus vaikų tik vienas gali lankyti mokyklą dėl batų stokos. Yra gavę iš fabrikų apavo, rūbų ir vežę į tas vietas. Taip pat yra gavę iš Caritas vaistų ir jais aprūpinę labiausiai reikalingus. Minėjo dr. Kondratą, kaip jis su grupe 4 kartus į metus nuvažiavęs padėdavo Šalčininkų ir Eišiškių rajonams, kur ypatingai varganas gyvenimas, nes šalia kasdieninių bėdų, junta lenkų jiems daromą nuolatinių skriaudą. Pav. Eišiškėse buvo įkurta mokykla palėpėje, mokyklos direktorius panaikino lietuvių vaikams gaunamus priešpiečius. Prieš 2 metus suprojektuota nauja mokykla, bet jos ir šiandien dar nėra. Kunigas yra lietuvis, bet veiklos neišvysto, nes privengia lenkų. Gruodžio pradžioje buvo suorganizuota ir atvežta 40 vaikų į Kauną, kur jie buvo globojami, vaišinami, jiems buvo aprodytas Kaunas, muziejai, teatras. Medicinos būklė apgailėtina, Eišiškių ligoninė randasi buvusioje arklidėje, sąlygos baisios, ten suteikiama pagalba 40 metų senumo metodais. Kauniečių pagalba Eišiškėse yra statoma ligoninė, bet dar reikalinga 2-jų milijonų litų jos užbaigimui.

Dr. E. Treinienė pasakojo toliau, kad aiškiai juntama, jog reikalinga siekti kontaktų su žmonėmis. Vienas iš tokių šviesių pavyzdžių jos pasakojime tai prof. Juknevi-

čiaus organizuojamos išvykos į kaimą, kur susirinkimuose patariama ir atsakoma žmonėms į jiems rūpimus klausimus: kur gauti sėklų, ką geriausiai auginti ir kaip tą jau apleistą žemelę geriau paruošti ir t.t.

Panašiai ir medikai, išklausę apie sutiktų žmonių negales, jiems pataria kaip su negalėmis kovoti, ar kur pagalbą rasti.

Išklausę žvelgėm vieni į kitus, šypsniai buvo dingę, nors jutom pasididžiavimą ir vertinome Kauno rajono tautininkų pozityvias pastangas. Nežiūrint Balfo, Lietuvių Fondo, Tautos Fondo ir kitų šalpos įnašų dar vis Rytų Lietuvoje gyvenančių lietuvių padėtis yra labai liūdna.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Sąjungos pirmininkas, savo pranešime dėstė, kad yra palaikomi glaudūs kontaktai su šiuo krašte veikiančiais skyriais ir taip pat su Tautininkų sąjunga Lietuvoje, kuri yra remiama ir finansiniai. Dalyvavo Dirvos 80 metų sukakties minėjime Clevelande, apgailestavo netekus gero redaktoriaus dr. Aniceto Bundonio asmenyje. Džiaugėsi, kad žurnalo "Naujoji Viltis": 27-tas numeris yra renkamas ir pasirodys dar prieš 24-tą Sąjungos seimą, kuris įvyks Chicagoje šių metų rugsėjo pradžioje. Smulkesnis nuveiktų darbų ir užmojų aprašas tilpo aplinkkraštyje, kuris buvo atspausdintas "Dirvoje".

Neužilgo Chicagoje skyriaus valdyba baigia savo kadenciją, todėl buvo išrinkta nominacijos komisija susidedanti iš sekančių asmenų: Stasio Virpšos, Juozo Žemaičio ir Matildos Marcinkienės.

Susirinkimas buvo įdomus ir turiningas, padėka pirm. Norai Valiukėnienei už jo suorganizavimą.

Vanda Mažeikienė

FOTOMENININKO A. KEZIO PARODA VILNIUJE IR LEMONTE

Prieš pat Naujuosius Metus iš Lietuvos sugrįžo fotomenininkas Algimantas Kezys, gyvenantis Chicago's pašonėje esančiame Stickney miestelyje, kur yra įsirengęs "Galerijos" patalpas, kuriose jis priglaudžia ne tik meno turtus, bet ir dažnai rengia susibūrimus mūsų tautiečiams.

Šis "nenuorama" papasakojo apie savo jau antrąją viešnagę 1995 metais Lietuvoje, o taip pat ir apie naująją foto parodą, kuri buvo atidaryta 1995 m. gruodžio 12 d. Buvo eksponuojama daugiau nei pusšimtis jo darbų, darytų 1995 m. pavasarį, kuomet jis buvo nuvykęs su savo parodomis į tėvynę. Ši

nininkų bei kitų kultūros veikėjų, aptarė planus apie jo Lietuvoje leidžiamas knygas. Gaila, kad viena iš jų - retrospektyvinis leidinys apie A. Kezio kūrybą buvo blogai įrištas (tiksliau pasakius tik suklijuotas) ir jį reikėjo pakliki Vilniuje, nes nėra įmanoma tokiame stovyje platinėti. Dar nežinia, kaip su šia knyga ateityje bus pasielgta, nes pataisyti nebegalima - reikia spausdinti iš naujo.

Grįžus į namus A. Kezio laukė nemaža darbų. Vienas iš jų - jo "Galerijoje" planuotas Naujųjų Metų susitikimo pobūvis, o svarbiausias - parodos Lemonte paruošimas. Ši paroda turėjo

būti atidaryta sausio mėn. 12 d., bet rengėjų pageidavimu, buvo atidėta iki sausio 20 - sios. Taigi gal ir geriau, nes A. Keziui ir rengėjams teks daugiau laiko pasiruošti. Bus eksponuojami tie patys darbai kaip ir Vilniuje, o pati paroda dar papildyta A. Kezio išleistais leidiniais, knygomis. Taigi bus platesnės apimties negu buvo tėvynėje.

Paroda Lemonte bus išstatyta Lietuvių dailės muziejuje, kuris yra Pasaulio lietuvių centre. Jo paroda Vilniuje iš "Vartų" galerijos žadama perkelti į Kauno "Fuji" galeriją.

Ed. Šulaitis

DRĄSUOLIS LAKŪNAS JONAS JUKNIUS

Chicagon trumpam vizitui buvo atvykęs drąsus vyras – lakūnas Jonas Juknius, kuris prieš du su puse metų kartu su savo draugu, pilotu Edvardu Slušniu mažą lėktuvėliu perskrido Atlantą ir nusileido Lietuvoje. Šių drąsių vyrų kelionė per Atlantą buvo skirta Dariaus ir Girėno skrydžiui per Atlantą 60 metų sukakčiai paminėti. Gaila, kad Jukniaus ir Sušnio skrydis į tėvynę buvo nustelbtas galingo lėktuvo, pavadinto "Lituanica" III vardu, propagandinės kelionės iš New Yorko Lietuvon ir nesulaukė reikiamo įvertinimo nė Amerikoje, nė Lietuvoje.

Per Kalėdų šventes buvo neeilinė proga susitikti su čia minimu drąsuoliu – Jonu Jukniu, kuris buvo tos istorinės kelionės į Lietuvą "kaltininkas". 51 metų amžiaus, kilęs iš Šilutės rajono lakūnas, baigęs Kalugos aviacijos mokyklą, dirbęs pilotu "Aeroflote".

Amerikon jis buvo iškviestas žinomos Montessori mokymo pedagogės Domicelės Petrutytės, kuri jam

sutiko paskolinti 15 tūkstančių dolerių mažo lėktuvėlio - "Piper Cherokee 140" išigijimui. Penkis tūkstančius dolerių lakūnai tuomet susikombinavo iš kitų šaltinių ir taip

Lakūnas Jonas Juknius pokalbyje su Anatolijum Šluta.
E.Šulaičio nuotr.

1993 m. liepos 15 d. apie 2 val. ryto išskrido iš apie 25 mylias į pietryčius nuo Chicagos esančio Lansing Municipal aerodromo. Juos išlydėjo tik trys žmonės, kurių tarpe buvo chicagietis Anatolijus Šlutas. Jis pirmasis apie šį skrydį pranešė per savo radijo programą. Šlutas taip pat

nemažai prisidėjo, tvarkant reikalus prieš kelionę ir skrydžio metu, kuomet lakūnai susidurdavo su problemomis nusileidę kituose aerodromuose. Po nusileidimų Kanadoje, Grenlandijoje, Islandijoje ir Norvegijoje, jų lėktuvėlis sėkmingai nutūpė Karmėlavos aerodrome prie

Kauno liepos 19 d., kur juos pasitiko irgi mažas tautiečių būrys, nes daugeliui net nebuvo apie šį žygį pranešta.

Reikia paminėti, kad jų lėktuvas turėjo silpną variklį - vos 140 arklio jėgų (Darius ir Girėnas skrido su dvigubai galingesnę variklį turinčiu lėktuvu).

Lakūnas J. Juknius šį kartą viešėjo neilgai (tik nepilną mėnesį) ir vėl buvo apsisostojęs pas tą pačią geradarę Domicelę Petrutyte, kurios paskolos dėka anksčiau galėjo nusipirkti lėktuvą ir įvykdyti didelį užsimojimą - nusikristi į tėvynę mažą lėktuvėliu, pagerbiant Dariaus ir Girėno atminimą. Jis anksčiau yra išsireiškęs, kad ši jo ir jo draugo E. Slušnio kelionė per Atlantą gal atsvers kai kurių mūsų naujų tautiečių iš Lietuvos padarytų "žygdarbių" neigiamą poveikį seniau užjūrio kraštuose gyvenusiems.

Svečias buvo patenkintas, jog tą mažą lėktuvėlį Lietuvoje nupirko Žemaičių draugijos pirmininkas Stasys Kasperavičius ir nuo 1994m. rudens jis jau randasi Telšiuose. Kadangi ir pats pirmininkas yra lakūnas, tad lėktuvu dabar skraidomi svečiai. Ypatingai jis džiaugiasi, kad buvo atgauti pinigai ir buvo galima atsilyginti gera-

darei D. Petrutytei, kuri juo pasitikėjo.

Daug J. Juknius pripasakojo, tačiau savo atliktu žygiu toli gražu nesididžiavo. Jo nuomone, tai buvo normalus dalykas, kurį "reikėjo atlikti". Dabar jis irgi dirba aviacijoje, nors kitokio pobūdžio darbą. Jis darbuojasi Lietuvos - Kanados žemės ūkio bendrovėje ir jos lėktuvu barsto trąšas. Jo darbo bazė - Raseinių rajonas, nors dabar tą ruožą žada gerokai išplėsti. Tačiau jis čia nežada išbūti - dairosi lakūno pozicijos kitur, nes šeima gyvena Vilniuje ir jis norėtų taip pat šiame mieste praleisti kiek daugiau laiko.

J. Juknius Chicagoje išbuvo iki sausio 9d., susitiko su lietuviais aviatoriais, o taip pat ir kitais tautiečiais, kurie jam pagelbėjo. Išvyko į Lietuvą, bet šį kartą skrido komerciniu lėktuvu jau kitų pilotų vairuojamu.

E.Š.

PEDAGOGINIO LITUANISTIKOS INSTITUTO ŠVENTINIS POBŪVIS

Čikagoje gyvuojantis Pedagoginis lituanistikos institutas gruodžio 16 d. Jaunimo centro kavinėje surengė gražų šventinį pobūvį su lietuvišku Kūčių maistu, nuotaikinga, šventine programa. Į vakaronę susirinko apie 70 šio instituto mokytojų, studentų, talkininkų ir svečių grupė. Programai vadovavo ir ją pradėjo instituto direktorė Stasė Petersonienė.

Programos vedėja pristatė eilę svečių: Juozą Žemaitį, kuris buvusio Tautinio Akademinio sambūrio vardu įteikė 100 dol. Taip pat išskirtinai paminėtas dr. Al-

fonsas Tyruolis - Šešplaukis, kuris rėmė institutą knygomis, paminėti ilgamečiai instituto rėmėjai - Antanina ir Juozas Vasiukevičiai, dėstytoja Milda Šatienė, kuri pasirūpino maistu, bei kiti prisidėję prie šio renginio organizavimo.

Meninėje dalyje dainavo Onutė Lukienė, o instituto studentės Karina Turnerytė, Alisa Kosmopolos ir Onutė Utz gražiai padėklamavo.

Šventinius valgius palaimino instituto kapelionas kun. Duoba. Po vaišių kalbėjo instituto rektorius dr. Jonas Račkauskas, neseniai gavęs Vilniaus pedagoginio instituto garbės daktarato laipsnį. Taip pat viešnia iš Lietuvos mokytoja Irena

Augutienė, kuri yra baigusi Vilniaus pedagoginį institutą, džiaugėsi, kad Čikagoje yra ši labai reikalinga mokslo įstaiga.

Instituto direktorė Stasė Petersonienė padėjo tėvams jėzuitams, kuriuos atstovavo kun. Antanas Saulaitis ir Juozas Vaišnys, už galimybę naudotis Jaunimo centro patalpomis, o taip pat visiems kitiems, kurie institutą per eilę metų remia ir juo rūpinasi.

Šis šventinis pobūvis buvo gražus ir prasmingas, subūręs kartu visus tuos, kurie dirbo ir tebedirba, kad ši mokslo įstaiga dar ilgai gyvuotų.

E. Š.

Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokiniai ruošiasi kalėdiniam pasirodymui.
V. Bacevičiaus nuotr.

Per Chicagos PLI surengtą kalėdinį pobūvį gruodžio 16 d. sėdi šio instituto dėstytojas, istorikas Jonas Dainauskas, rašyt. Alfonsas Tyruolis-Šešplaukis, kun. Juozas Vaišnys, redaktorius ir Instituto rėmėjas Juozas Žemaitis.
Ed. Šulaičio nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

CLEVELANDE ir apylinkėse

Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį

**Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai auکوjo:**

Karalius B., St Croix	20.00
Izbickas F., Westwood	200.00
Špakevičius J., Westwood ..	10.00
Bajerčienė J., So. Boston ...	10.00
Galinauskas G., Hanover ...	10.00
Rentelis J., Randolph	20.00
Kazlauskas J., Waterbury ..	20.00
Stankūnas G., Cos Cob	20.00
Juodaitis M., Norwalk	10.00
Bitėnas H., Elizabeth	15.00
Birutis S., Wayne	20.00
Vigelis E., Pennsville	15.00
Kašiuba T., Brooklyn	10.00
Šimaitienė K., Queens	25.00
Andruška H., Woodhaven ...	20.00
Žemaitis M., Amsterdam ...	10.00
Sinkevičius A., So. Woodstock .	5.00
Dziakonas A., Rochester	5.00
Drasutis J., Pittsburgh	10.00
Dilba A., Philadelphia	20.00
Matonis V., Philadelphia ..	10.00
Karasa A., Fallston	10.00
Abraitis V., Palm Coast	20.00
Damijonaitis P., Ormond B. ...	5.00
Orantas J., Ormond	5.00
Čapas E., Pompano B.	20.00
Tamulionis J.B., Canada	20.00
Trečiokas EA., Riviera B. ...	10.00
Budininkas P., Juno B.	25.00
Damijonaitis K., Deerfield B. .	10.00
Reventas A., Houston	10.00
Kleinaitis M., St. Pete.	20.00
Dučmanas Z., Wickliffe	10.00
Stungys A., Kirtland	5.00
Jacikevičius B., Willoughby ..	5.00
Natkevičius G., Willoughby ..	20.00
Čepulis A., Willoughby	30.00
Bakūnas V., Willowick	15.00
Bruožis K., Cleveland	5.00
Kižys A.D., Euclid	20.00
Juškėnas G., Cleveland	25.00
Kalvaitis J., Cleveland	5.00
Matas P., Mentor	5.00
Mikoliūnas A., Cleveland ..	10.00
Sušinskas I., Cleveland	5.00
Vaičieliūnas K., Cleveland ..	10.00
Verbyla I., Cleveland	10.00

IŠKILMINGA PRIEŠKALĖDINĖ SUEIGA

Gruodžio 18 d. įvyko iškilminga "Neringos" ir "Pilėnų" skautų tuntų sueiga, į kurią buvo kvieisti ir skautų tėveliai, ir vyresnieji skautai. Buvo gera matyti net keturių

kartų skaites vienoje sueigoje. Nuo skautų organizacijos steigėjų Lietuvoje, ligi pačių jauniausiųjų šių dienų skautukų.

Su per dešimtmečius išvystytomis tradicijomis keturios kandidatės ir 1 kandidatas davė jaunesniųjų skautų įžodžius ir gavo leidimą dėvėti raudonus kaklaryšius; šešios jaun. skaitės ir vienas jaun. skautas davė skautų įžodžius ir užsipelnė geltono kaklaryšio ir keturios skaitės buvo pakeltos į prityrusių skaučių kandidates.

O tada žaidėm. Gudriai sukurtos keturios amžiumi

Rikiuotė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Malskis J., Cleveland	10.00
Butkus R.B., Euclid	5.00
Matas G., Independence	15.00
Pautienis A., Richmond H. .	15.00
Shukys J., Richmond H.	25.00
Kvietys J., Dayton	5.00
Sideravičius P., Indianapolis .	20.00
Kasniūnas V., Beverly S.	10.00
Lapšys A., Bloomfield H.	25.00
Grigaitis A., Manchester	5.00
Vaitiekaitis A., Canton	10.00
Lekutis P., Muskegon	20.00
Čeputis K., Evanston	20.00
Pilmonas J., Hickory Hills .	10.00
Lendraitis J., Palos Hts.	25.00
Blinstrubas T., Chicago	20.00
Cukuras J., Chicago	20.00
Likanderis E., Chicago	20.00
Petrulis S., Chicago	20.00
Peleckas F., Chicago	20.00
Stropus V., Lemont	20.00
Vaitkus M., Belleville	20.00

Anelauskas V., Los Angeles .	10.00
Vaišnys A., Los Angeles ...	20.00
Bimbiris A., Los Angeles ..	15.00
Gureckas G., Palos Verdes .	70.00
Pakalniškis Pr., Santa Monica .	10.00
Mockus N., Yucaipa	10.00
Gutauskas D., Canada	20.00
Budreika J., Canada	10.00
Morkūnas V., Canada	5.00
Petrakis V., Canada	10.00
Česna C., Wickliffe	5.00
Sukarevičius S., Ormond B. .	5.00
Yucius V., Pittsburgh	10.00
Zableckas E., Loveland	5.00
Jakubauskas S., Euclid	5.00
Mučinskas O., So. Boston ...	5.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

labai mišrios grupės varžėsi, kuri daugiau atsimins dainų apie mišką ir medžius. Dainavom, kol išdainavom visas dainas. Buvo smagu dainuoti, nežiūrint į tai, ar laimėjom,

ar pralaimėjom varžybas.

Vaišės ir tradicinė, nepakeičiama, vienijanti, laiminti "ateina naktis" užbaigė atmintiną sueigą.

Oš.

Įžodis.

V. Bacevičiaus nuotr.

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185 th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas : (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39,- iki \$98,-

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas Tel. (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts. OH 44143

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

*Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.*

DIRVA

Sportas

CHICAGOS
'LITUANICOS'
FUTBOLININKAI SALĖS
FUTBOLO PIRMENYBĖSE

Kaip ir kiekvieną žiemą, taip ir šiemet "Lituanicos" vyrų futbolo komanda dalyvaus "Metropolitan" lygos salės futbolo pirmenybėse. Jie čia varžysis pirmosios divizijos "mėlynojoje" grupėje, kuriai priklauso 7 komandos. Mūsiškiai žais prieš visas savo grupės komandas: "Rams", "Legovia", "Lions", "Panthers", "Real FC", "Vikings", o taip pat ir prieš dvi "raudonosios" divizijos komandas - "Fortuna" ir "Lightning". "Lituanicos" futbolininkai turės sužaisti aštuonias rungtynes.

Pirmosios rungtynės įvyko sausio 7 d. su "Lions" futbolininkais, o sausio 14 d. bus rungtyniaujama prieš "Panthers" komandą.

Pirmenybės tęsis iki kovo mėn. 10 d. Bus žaidžiama Odeum pastate, kuris yra Villa Park miestelyje, į šiaurės vakarus nuo Chicago. Ši vieta gerai ir greitai pasiekama ypatingai Chicago vakaruose ar šiaurėje gyvenantiems žmonėms. Taigi būtų gera, kad susirinktų kiek daugiau lietuvių futbolo mėgėjų ir palaikytų futbolininkus moraliai. Kadangi

rungtynių laikas nėra ilgas (vienam susitikimui su pertaukomis skiriamos 45 minutės), tai per vieną popietę galima pamatyti daug rungtynių.

• • •
Neseniai iš "Metropolitan" lygos vadovybės gauta oficialios 1995 m. rudens rato pirmenybių baigminės lentelės. Šios lygos pirmosios divizijos "raudonojoje" grupėje "Lituanicos" vyrai iš 9 susitikimų laimėjo tik 3, surinkdami 9 taškus (už pergalę turnyre duodami 3 taškai, o už lygiąsias - 1 taškas). Iš 7 turnyre dalyvavusių komandų, mūsiškiai užėmė šeštąją vietą su įvarčių santykiu 16-32. Pirmoji vieta atiteko "Highlanders", antroji - "Wings", toliau eina "Trevians" - trečioje, "Lightning" - ketvirtoje, "Columbus" - penktoje, o paskutinėje vietoje "Fortuna".

"Lituanicos" futbolininkai blogiausiai žaidė pirmenybių pradžioje, turnyrui įpusėjus jie kiek atsigavo ir pelnė ryškesnių pergalių.

E. Š.

• • •
1996 m. Š. AMERIKOS
LIETUVIŲ SLIDINĖJIMO
PIRMENYBĖS

1996 m. ŠALFASS - gos Alpinistinės (kalnų) slidinėjimo pirmenybės įvyks 1996 m. vasario 24 d. šešta-

dienį, Loretto Ski Resort, Loretto Ont., apie 40 mylių į šiaurę nuo Toronto.
Tel. 905 - 729 - 2385.
Vaziuoti Hwy 50 iki Loretto, nuo ten - sekti ženklus.
Vykdo Toronto LSK jungtis.
Pradžią 10:00 AM.
registracija nuo 8:30 iki 9:30 AM.

Programa: Slalomas ir didysis slalomas šiose klasėse: berniukams ir mergaitėms 9 m. ir jaunesniems, berniukams ir mergaitėms 10 - 12 m. imtinai, jauniems ir mergaitėms 13 - 16 m. imtinai, vyrams ir moterims 17 - 34 m. imtinai, vyrams senjorams 35 - 49 m. imtinai, moterims senjorėms, veteranėms 35 m. ir vyresnėms, vyrams veteranams I - 50 - 64 m. imtinai ir vyrams veteranams II - 65 m. ir vyresniems.

Taipogi bus išvesti vyrų ir moterų absoliutūs laimėtojai, nepaisant amžiaus.

Dalyvavimas atviras visiems ŠALFASS - gos nariams, atlikusiems 1996 m. metinę narių registraciją, kurią bus galima atlikti ir vietoje.

Dalyvių registracija atliekama iki 1996 m. vasario 17 d. imtinai, pas pirmenybių vadovą, ŠALFOSS - gos Slidinėjimo komiteto pirmininką Rimą Kuliavą, šiuo adresu:

Rimas Kuliavas, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P 3C4, Canada.
Tel. 416 - 766 - 2996, Faksas: 416 - 766 - 5537.

Smulkios informacijos pranešamos visiems ŠALFASS - gos sporto klubams bei kai kuriems slidinėto-

DR. IRENAI TALLAT-KELPŠAITEI GIEDRIKIENEI

baigus šios žemės kelionę, jos brangų vyrą inž. STASĮ GIEDRIKĮ, su meile ir pasiaukojimuėjusį bendru gyvenimo keliu, giliai užjaučiame

*Krikšto duktė Eglė Germanienė
Vida ir Vacys Tumasoniai*

IRENAI GIEDRIKIENEI

mirus, jos vyrą STASĮ, visus giminaičius ir artimuosius gilaus liūdesio valandoje širdingai užjaučiame

Juozė ir Jonas Daugėlai

Florida

jams. Suinteresuoti nepriklausomi slidinėtojai prašomi kreiptis į Rimą Kuliavą ar Vytenį Čiurlionį.

Papildomai registruotis bei informaciją gauti, ypatingai gyvenantiems JAV, galima ir pas ŠALFASS Slidinėjimo komiteto vicepirmininką Vytenį Čiurlionį, adresu:

19755 Upper Terrace Dr., Euclid, OH 44117.
Tel. (216) 481 - 1525, Faksas: (216) 943 - 4485.

ŠALFASS Slidinėjimo Komitetas; Šalfass Centro Valdyba

1996 m. ŠALFASS - gos VYRŲ SENJORŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

1996 m. vyrų senjorų (35m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės įvyks 1996m kovo 30 ir 31 dienomis, Londone, Ont. Vykdo Londono LSK Taurus.

Senjorų klasifikacija yra pagal žaidėjo amžių, senjorų klasei priklauso gimusieji 1961m. ir vyresni.

Preliminarinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 1996 m. vasario 10d. imtinai pas turnyro vadovą Bill Jansenberger, šiuo adresu:

Bill Jansenberger, 142 Wortley rd., London, Ont. N6C 3P5, Canada.
Tel. (519) 439 - 5462 namų, (519) 672 - 4776 darbo, Faksas: 519 - 672 - 8829

Po preliminarinės registracijos bus paskelbtas varžybų formatas ir tolimesnės detalės.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių sporto klubams, atlikusiems 1996 m. metinę ŠALFASS - gos registraciją.

1995 m. turnyrą laimėjo Hamiltono LSK Kovas. ŠALFASS Centro Valdyba

1996 m. Š. AMERIKOS
LIETUVIŲ KĖGLIAVIMO
PIRMENYBĖS

1996 m. Š. Amerikos lietuvių kėgliųavimo (bowling) pirmenybės įvyks 1996 m. vasario 24 d. šeštadienį, Seaway Lanes, 30300 Euclid Ave. Wickliffe, Ohio (rytiniame Clevelando priemiestyje). Tel. (216) 944 - 4646.

Pirmenybės bus prarvestos suderinant su kartu vykstančiu 11 - ju Clevelando LSK Žaibo metiniu "Draugystės turnyru".

Š. Amerikos pirmenybių dalyvių registracija nuo 11:30 AM. Varžybų pradžią 12:00 AM.

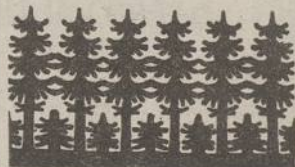
"Draugystės turnyro" dalyvių registracija nuo 2:30 PM, varžybos prasidės 3:00 PM.

Varžybos komandinės ir individualinės. Komandą sudaro 4 mišrios lyties žaidėjai - jos. Dalyvių amžius neapribotas. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės žaidėjams.

Specialiai atžymėti bus jaunieji ir mergaitės, 16 metų ir jaunesni, varžybų dieną.

Pilnos informacijos pranešamos visiems sporto klubams ir taipogi gali būti gaunamos pas varžybų vadovą šiuo adresu: Algis Nagevičius, 7702 West Pleasant Valley Rd. Parma, OH 44130, USA.
Tel. (216) 845 - 8848.

Dalyvių registraciją atlikti iš anksto neprivaloma. ŠALFASS Centro valdyba amb

Dar kartą nužemintos skrydžių kainos į Lietuvą

N.Y. – VILNIUS – N.Y.
\$500 plus taxai Finnair linija

Paskutinė išskridimo data – vasario 29

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363
Tel. 718-423-6161
800-77-VYTIS

BORN TO TRAVEL

831-5530 800-366-9980 Fax: (216) 831-5028

Naujos žiemos ir pavasario sezono kainos. Skrydžiai su
FINNAIR, SAS, LUFTHANSA, LOT-POLISH.

Parduodame bilietus į Meksiką, Las Vegas bei kitas pasaulio šalis
Skambinkite Žvaigždutei ar Ritai